

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

Система менеджменту якості

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження процедури акредитації
освітніх програм**

СМЯ НАУ МР 06.31 (01)-01-2021

КИЇВ

УНЕСЕНО:

Відділом ліцензування та акредитації

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказом ректора від 23.04.2021 2021 р. № 241/од

(Ф 03.02 -31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Прізвище, ініціали	Посада	Дата
Розробник		Жарова О.В.	Начальник відділу ліцензування та акредитації	07.04.2021
Розробник		Кобилянська Т.І.	Методист вищої категорії	07.04.2021
Розробник		Світлична А.А.	Провідний фахівець	07.04.2021
Узгоджено		Полухін А.В.	Проректор з навчальної роботи	07.04.2021
Узгоджено		Падерін В.О.	Голова Студентської ради університету	07.04.2021
Узгоджено		Прудивус Л.І.	Начальник юридичного відділу	07.04.2021

Рівень документа – 2а

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
1.1. Основні терміни та їх визначення	4
1.2. Акредитація освітніх програм	10
2. ТИПОВИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	13
3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ В УНІВЕРСИТЕТІ	17

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ці «Методичні рекомендації щодо процедури акредитації освітніх програм» (далі – Методичні рекомендації) складені відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII, «Статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 №244, «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та «Критеріїв оцінювання, якості освітньої програми (додаток до положення)», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 №977, «Форм відомостей про самооцінювання освітньої програми», «Методичних рекомендації для експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми», затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол №9 від 29.08.2019, «Рекомендацій щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми», затверджених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17.11.2020, та інших нормативно-правових документів, що стосуються вищої освіти.

1.1. Основні терміни та їх визначення

Автономія закладу вищої освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими законами України, правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 5 із 91	

свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання) – заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Заклад вищої освіти – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

Гарант освітньої програми – науково-педагогічний та/або науковий працівник, який працює в закладі вищої освіти за основним місцем роботи, має кваліфікацію відповідно до спеціальності, науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, призначений наказом ректора з метою організації діяльності щодо розроблення, впровадження, реалізації та перегляду освітньої програми, а

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 6 із 91	

також моніторингу якості підготовки здобувачів вищої освіти за даною освітньою програмою.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Засновник закладу вищої освіти – органи державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад вищої освіти. Права засновника, передбачені цим Законом, набуваються також на підставах, передбачених цивільним законодавством.

Звіт про самооцінювання – аналітичний документ закладу вищої освіти та невід'ємна складова процесу зовнішнього оцінювання якості освітньої програми та/або якості освітньої діяльності, що включає результати внутрішнього аналізу та критичного оцінювання якісних і кількісних показників освітньої програми та/або якості освітньої діяльності, що проведений закладом вищої освіти на підставі фактичних даних, відповідно до визначених критеріїв, а також план заходів, що спрямовані на підвищення якості освітньої програми та/або якості освітньої діяльності.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 7 із 91	

Лідерство у закладах вищої освіти є командним поняттям. Воно означає ініціативність, відповідальність, взаємну вимогливість, здатність самостійно приймати необхідні рішення на всіх рівнях управління ЗВО. Тобто кожен член університетської громади (науково-педагогічний/науковий працівник, здобувач вищої освіти, співробітник) в університеті є лідером, відповідальним за свій ЗВО в межах власної компетенції, а також згідно з місією та стратегією розвитку закладу. Особисті лідерські риси випускників закладів вищої освіти вітаються в будь-яких сферах суспільного життя. Тому лідерство також розглядається у контексті політики *soft skills*.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

Неформальна освіта – освіта, яка інституціоналізована, цілеспрямована, спланована особою або організацією, що забезпечує надання освітніх послуг. Визначальною характеристикою неформальної освіти є те, що вона є доповненням та/або альтернативою формальної освіти в навчанні протягом усього життя індивідуума.

Навчання в рамках таких програм часто ведеться для забезпечення загального права доступу до освіти. Неформальна освіта доступна людині будь-якого віку, але вона не обов'язково має спрямовану структуру; вона може бути короткою за тривалістю та/або низькою за інтенсивністю; й вона, як правило, організується у вигляді короткострокових курсів, майстер-класів або семінарів.

Неформальна освіта найчастіше веде до отримання кваліфікацій, які не визнаються кваліфікаціями формальної освіти або еквівалентами формальної освіти відповідними національними або субнаціональними органами освіти, або кваліфікації зовсім не присвоюються.

Неформальна освіта може охоплювати програми по ліквідації неписьменності дорослих і молоді та програми для дітей, які не відвідують школу, а також програми з розвитку життєвих і трудових навичок, програми, що спрямовані на соціальний і культурний розвиток.

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу;

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 8 із 91	

Особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

Професія, для якої запроваджене додаткове регулювання, – вид професійної діяльності, доступ до якого, крім наявності освіти відповідного рівня та спеціальності, визначається законом або міжнародним договором.

Професійний розвиток (підвищення кваліфікації) викладачів закладів вищої освіти, спрямований на здобуття ними так званих *teaching skills*, тобто викладацьких навичок, включно з різноманітними освітніми технологіями, здобуттям нового досвіду.

Це завдання входить до системи внутрішнього забезпечення якості. Заклад вищої освіти повинен дбати про професійний розвиток свого професорсько-викладацького складу, формуючи відповідні програми.

Заклад вищої освіти має можливість організувати підвищення кваліфікації самостійно або у співпраці з іншими закладами вищої освіти чи спеціалізованими організаціями та установами.

Регіональне замовлення у сфері вищої освіти – засіб задоволення потреб економіки держави, регіону та суспільства у кваліфікованих кадрах, забезпечення конституційного права громадян на вищу освіту шляхом укладання регіональним замовником (Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями) із закладом вищої освіти регіонального контракту на підготовку фахівців з вищою освітою.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Силабус – це документ, який створюється для здобувача вищої освіти та закріплює взаємну відповідальність суб'єктів освітнього процесу (науково-педагогічного працівника та здобувача) в межах певної навчальної дисципліни.

У силабусі відображається концептуальний перехід від «здобування знань» і «отримання практичних навичок» до формування програмних результатів навчання. У ньому представляються процедури (у тому числі, стосовно *deadlines* і принципів оцінювання), політика (включно з політикою академічної доброчесності) та зміст навчальної дисципліни.

У силабусі навчальної дисципліни наводяться: мета, предмет вивчення, сформульовані вимірювані цілі (предметні результати навчання та компетентності), короткий зміст, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення дисципліни, її пререквізити та пореквізити в структурно-

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 9 із 91	

логічній схемі підготовки, методологія оцінювання навчальних досягнень та правила зарахування пропущених занять тощо, а також додається інформація про науково-педагогічного працівника, який викладає дану дисципліну. Також може бути надана інформація, для викладання яких ще спеціальностей ця дисципліна може бути рекомендована.

Стейкхолдери (від англ. stakeholders) освітніх програм спеціальностей – зацікавлені сторони – фізичні та юридичні особи, які мають зацікавленість в реалізації конкретної освітньої програми, тобто певною мірою залежать від неї та/або можуть впливати на її структуру, зміст та якість.

Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Сталий фонд (ендаумент) закладу вищої освіти – сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються закладом вищої освіти з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою.

Студентоцентроване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Тимчасово переміщений заклад вищої освіти (наукова установа) – заклад вищої освіти (наукова установа), який у період тимчасової окупації або антитерористичної операції у період її проведення, під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях за рішенням засновника (засновників) змінив своє місцезнаходження шляхом переміщення з тимчасово окупованої території до населеного пункту на підконтрольній українській владі території.

Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 10 із 91	

шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Fitness for purpose – принцип адекватності, домірності, відповідності засобів, що застосовуються для досягнення певної визначеної мети, у т.ч. відповідності методів навчання і викладання – заявленим в освітній програмі цілям. Заклад вищої освіти завжди повинен мати раціональне пояснення своїм діям чи сформованим політикам.

Minor – це мінімальний набір курсів, що дозволяє здобувачеві вищої освіти одержати загальну уяву з іншої галузі або спеціальності. Певний minor пропонується в рамках широкого переліку вибіркових дисциплін, згідно з відповідною політикою закладу вищої освіти. Наприклад, здобувач вищої освіти з будь-якої природничої спеціальності може обрати собі minor з політології, права або перекладу – чи навпаки.

Soft skills (т.зв. «м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності») дозволяють випускникам закладів вищої освіти бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність і т.ін. Іноді до соціальних навичок також зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови. ЗВО повинен мати власну політику стосовно розвитку soft skills у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів.

Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО. Іноді вживається синонімічний термін *transferable skills* (навички, що їх можна переносити). Мова йде про навички, що вважаються цінними на будь-якому робочому місці, незалежно від професійної сфери.

1.2. Акредитація освітніх програм

Акредитація освітньої програми – оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до «Критеріїв оцінювання якості освітньої програми» (далі – КРИТЕРІЇ) з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Акредитація освітніх програм першого, другого і третього рівнів вищої освіти здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) відповідно до «Положення про

акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (далі – ПОЛОЖЕННЯ) та додатку «Критерії оцінювання, якості освітньої програми».

Зазначеним вище ПОЛОЖЕННЯМ визначаються основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (далі – акредитація), як інструмент зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні. КРИТЕРІЇ застосовуються для підготовки відомостей про самооцінювання і використовуються Національним агентством, його галузевими експертними радами (далі – ГЕР) та експертами під час проведення акредитації.

Проходження процедури акредитації є добровільним і здійснюється з ініціативи закладу вищої освіти.

Організаційною формою роботи Національного агентства є планові, позачергові засідання, а також дистанційні засідання у режимі відеоконференцій.

Дистанційні засідання Національного агентства проводяться винятково з міркувань безпеки учасників акредитації в умовах обмежувальних заходів на період карантину або з інших обставин, які перешкоджають проведенню акредитації у звичайному режимі. Рішення про проведення дистанційного засідання приймає голова Національного агентства.

Метою акредитації є:

- встановлення відповідності якості освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою відповідно до ПОЛОЖЕННЯ та зазначених у ньому КРИТЕРІЇВ;
- допомога закладу вищої освіти з визначенням сильних і слабких сторін освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою;
- надання усім зацікавленим сторонам інформації про якість освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою;
- посилення довіри до вищої освіти в Україні;
- сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти.

Оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою здійснюється за кожним КРИТЕРІЄМ згідно зі шкалою оцінювання, яка охоплює чотири рівні відповідності:

рівень «А» – освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному КРИТЕРІЮ, у тому числі мають інноваційний/взірцевий характер;

рівень «В» – освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному КРИТЕРІЮ з недоліками, що не є суттєвими;

рівень «Е» – освітня програма та/або освітня діяльність за цією програмою загалом не відповідає визначеному КРИТЕРІЮ, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року;

рівень «F» – освітня програма та/або освітня діяльність за цією програмою не відповідає визначеному КРИТЕРІЮ і виявлені недоліки мають фундаментальний характер та/або не можуть бути усунені протягом одного року;

У межах однієї спеціальності на одному рівні вищої освіти може здійснюватись одночасна акредитація двох або більше освітніх програм.

Заклад вищої освіти зобов'язаний сприяти проведенню акредитації та діяти добросовісно у відносинах із Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами.

ПОЛОЖЕННЯМ (пункт 4 розділу III) визначено три підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації освітньої програми, що напряду не пов'язані із відповідністю КРИТЕРІЯМ. Встановлення цих підстав певною мірою залежить від експертів.

Першою такою підставою є виявлення у поданих документах завідомо недостовірних відомостей.

Певні відомості вважаються завідомо недостовірними, коли особа, що подавала ці відомості (у даному разі – гарант освітньої програми), знала або не могла не знати про їх недостовірність. Тобто в цьому випадку має місце умисел на подання недостовірних відомостей.

Прикладом подання завідомо недостовірних відомостей є подання разом із заявою про акредитацію примірника освітньої програми, який суттєво відрізняється від затвердженого в закладі вищої освіти; або зазначення у відомостях про самооцінювання відомостей про викладачів, що не викладають на поточній освітній програмі або не працюють в закладі вищої освіти взагалі.

Другою підставою для відмови в акредитації є перешкоджання закладом вищої освіти проведенню акредитаційної експертизи.

До цього виду дій належить:

- недопуск експертної групи до закладу вищої освіти;
- ненадання документів, необхідних для проведення акредитаційної експертизи;
- необґрунтоване непогодження програми виїзду;
- нестворення умов для роботи експертної групи та проведення зустрічей, передбачених узгодженою програмою виїзду;
- встановлення фактів впливу чи погроз щодо членів експертної групи, учасників зустрічей.

Третьою підставою для відмови є встановлення удаваності (фіктивності) освітнього процесу за освітньою програмою.

Удаваний (фіктивний) освітній процес полягає у створенні видимості освітнього процесу з метою прикриття його фактичної відсутності, коли здійснення освітнього процесу (проведення навчальних занять, контрольних заходів тощо) документується, однак насправді він не здійснюється: студенти та викладачі переважно не присутні на цих заняттях, письмові

завдання не виконуються, виставлення оцінок відбувається без реального оцінювання здобувачів вищої освіти тощо.

Удаваність (фіктивність) освітнього процесу може бути встановлена лише на основі цілісної оцінки усіх обставин, встановлених експертною групою. Цей висновок потребує серйозного обґрунтування у звіті за результатами акредитаційної експертизи.

2. ТИПОВИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Акредитація освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Національному авіаційному університеті (далі – Університет), здійснюється відповідно до певного порядку, визначеного нормативними документами.

Відповідно до п. 2 статті 25 Закону України «Про вищу освіту», «Протягом трьох місяців з дня подання заяви Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти за результатами акредитаційної експертизи приймає рішення про акредитацію, умовну (відкладену) акредитацію чи відмову в акредитації відповідної освітньої програми. Рішення щодо акредитації освітньої програми приймається на підставі експертного висновку відповідної галузевої експертної ради і вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти».

2.1. Акредитація освітньої програми вперше проводиться упродовж останнього року навчання першого набору здобувачів певного рівня вищої освіти.

2.2. Університет у період з 1 червня по 1 серпня кожного року в електронній формі повідомляє Національне агентство про намір акредитувати певні освітні програми в наступному навчальному році.

До 1 вересня кожного року Національне агентство складає графік прийняття заяв про акредитацію і відкриває доступ до електронного кабінету, через який Університет подаватиме відповідні матеріали для акредитації.

Під час складання зазначеного вище графіка Національне агентство враховує кількість освітніх програм, які Університет бажає акредитувати, його місцезнаходження, чисельність здобувачів вищої освіти, доступність експертів для проведення акредитаційної експертизи тощо.

2.3. Наступна (чергова) акредитація освітньої програми проводиться впродовж останнього року терміну дії сертифіката про акредитацію або протягом терміну дії умовної (відкладеної) акредитації.

У разі непроведення чергової акредитації до завершення терміну дії сертифіката про акредитацію чи терміну дії умовної (відкладеної) акредитації, така акредитація проводиться у тому самому порядку, що вперше.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 14 із 91	

При цьому Університет має право достроково ініціювати проведення чергової акредитації.

2.4. Якщо Університет ініціює акредитацію освітньої програми, він подає до Національного агентства відповідні матеріали для акредитації в електронному вигляді, засвідчені кваліфікованим електронним підписом відповідальної особи або кваліфікованою електронною печаткою Університету:

- 1) заяву про проведення акредитації освітньої програми;
- 2) затверджені в установленому порядку освітню програму та навчальний план за цією програмою;
- 3) відомості про самооцінювання освітньої програми відповідно до КРИТЕРІЇВ та документи, що підтверджують наведену в них інформацію;
- 4) рецензії та відгуки роботодавців (за наявності).

Відомості про самооцінювання освітньої програми готує науково-педагогічний або науковий працівник – гарант освітньої програми, визначений за наказом ректора Університету відповідальним за реалізацію цієї освітньої програми.

За відсутності відповідного наказу гарантом освітньої програми вважається керівник відповідної проектної групи, призначений в Університеті відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 №347).

2.5. Матеріали для акредитації подаються в електронній формі через офіційний портал Національного агентства. Усі документи щодо проведення акредитації формуються в акредитаційну справу, яка ведеться в електронному вигляді.

У разі потреби їх підтвердження підписом окремі документи акредитаційної справи можуть бути продубльовані в паперовому вигляді з пізнішим їх скануванням і приєднанням до акредитаційної справи. Секретаріат Національного агентства забезпечує формування акредитаційної справи.

У разі наявності в документах акредитаційної справи інформації, що становить державну таємницю або конфіденційну інформацію, допускається доступ до такої інформації винятково в порядку, визначеному законодавством.

2.6. Упродовж п'ятих робочих днів із дня реєстрації заяви про проведення акредитації відповідно до ПОЛОЖЕННЯ призначається експертна група, яка проводитиме акредитаційну експертизу, визначається термін її роботи, у тому числі дати виїзду експертної групи до Університету та кінцевий термін подання звіту експертної групи.

Одночасно визначається працівник секретаріату Національного агентства, відповідальний за супроводження акредитаційної експертизи і

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 15 із 91	

підготовку методичних рекомендацій для експертів перед їхнім виїздом до Університету.

2.7. Експертна група для проведення акредитаційної експертизи освітньої програми формується в складі керівника та двох експертів, у тому числі одного експерта з числа здобувачів вищої освіти.

Вимога щодо включення до складу експертної групи експерта з числа здобувачів вищої освіти не розповсюджується на випадки акредитації освітніх програм за галуззю знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону».

У разі одночасної акредитації двох чи більше освітніх програм у межах однієї спеціальності або міждисциплінарних освітніх програм склад експертної групи може бути розширений, але не більше ніж на одного експерта для однієї програми.

На підставі подання організації (об'єднання) роботодавців, професійної асоціації до роботи експертної групи може бути залучений представник роботодавців (за згодою).

До складу експертної групи не включаються експерти, які працюють (у тому числі на умовах сумісництва) або навчаються в Університеті, чи за наявності інших обставин, що свідчать про реальний чи потенційний конфлікт інтересів.

2.8. Наказ про призначення експертної групи надсилається ректору Університету, освітня програма якого акредитується, а також гаранту відповідної освітньої програми.

За обґрунтованою заявою Університет, зокрема у разі наявності конфлікту інтересів або обставин, які дають підстави для обґрунтованого припущення про упередженість експерта, останній може бути відкликаний зі складу експертної групи з одночасною заміною на іншого експерта.

2.9. Акредитаційна експертиза передбачає:

1) вивчення експертною групою відомостей про самооцінювання, доданих до них матеріалів, а також усіх інших матеріалів та інформації, що стосується освітньої програми і діяльності Університету за цією програмою;

2) виїзд експертної групи до Університету з метою уточнення фактів, вказаних у відомостях про самооцінювання, опитування представників зацікавлених сторін про освітню програму та діяльність Університету за цією програмою, формування рекомендацій щодо вдосконалення якості освітньої діяльності за цією програмою;

3) складання звіту про результати акредитаційної експертизи.

10. Керівнику та членам експертної групи надсилаються матеріали акредитаційної справи в електронному вигляді для попереднього вивчення. Під час попереднього вивчення матеріалів акредитаційної справи кожний член експертної групи має право отримувати додаткову інформацію від Університету на свій запит.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 16 із 91	

Фізичні та юридичні особи можуть подавати до Національного агентства звернення з інформацією, що стосується освітньої програми, яка акредитується. Такі звернення доводяться до відома членів експертної групи.

11. Виїзд експертної групи до Університету здійснюється згідно з програмою, узгодженою керівником експертної групи, керівником Університету та гарантом освітньої програми не пізніше ніж за три робочих дні до початку візиту. Тривалість виїзду експертної групи до Університету не може перевищувати трьох днів.

Дотримання вимог програми роботи експертної групи є частиною зобов'язань Університету, передбачених акредитаційною процедурою. Університет забезпечує у визначеній програмою роботи експертної групи час присутності осіб, з якими заплановані індивідуальні співбесіди, інтерв'ю, фокус-групи (представників керівництва Університету, навчально-наукових інститутів (факультетів), педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, представників органів студентського самоврядування, здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців тощо).

12. На час проведення виїзду до Університету члени експертної групи звільняються від виконання обов'язків за місцем роботи або навчання. Керівники Університету, підприємств, установ та організацій, працівники або здобувачі вищої освіти яких беруть участь в акредитаційній експертизі, сприяють участі таких працівників або здобувачів вищої освіти в акредитаційній експертизі та інших заходах Національного агентства.

13. За результатами вивчення відомостей про самооцінювання та інформації, зібраної під час виїзду до Університету, експертна група складає обґрунтований звіт про результати акредитаційної експертизи (далі – Звіт).

14. Звіт підписується всіма членами експертної групи. Член експертної групи, який повністю або частково не погоджується зі Звітом, має право підписати його з окремою думкою, яка долучається до Звіту і є його невід'ємною частиною.

У разі участі в акредитаційній експертизі представника роботодавців до Звіту долучається його дорадчий висновок.

15. Керівник експертної групи подає Звіт до Національного агентства пізніше ніж за десять робочих днів по закінченню виїзної експертизи. Секретаріат Національного агентства впродовж двох робочих днів надсилає Звіт в електронному вигляді ректору Університету.

16. Ректор Університету (за поданням гаранта освітньої програми) має право впродовж трьох робочих днів із дня отримання Звіту надати до Національного агентства мотивовані зауваження до Звіту, які можуть містити також відомості щодо порушення експертною групою процедури проведення акредитації, визначеної ПОЛОЖЕННЯМ.

17. У день подання зауважень до Звіту або на наступний день після завершення терміну подання таких зауважень секретаріат Національного агентства надає доступ до матеріалів акредитаційної справи членам

відповідної галузевої експертної ради (далі – ГЕР). Для підготовки проекту експертного висновку голова ГЕР призначає доповідача з числа членів відповідної ГЕР.

18. Доповідач на основі матеріалів акредитаційної справи впродовж трьох робочих днів із дня його призначення забезпечує підготовку проекту експертного висновку ГЕР, який має містити обґрунтовану пропозицію щодо прийняття Національним агентством одного з рішень, передбачених пунктами 3-4 розділу III ПОЛОЖЕННЯ.

19. Акредитаційна справа та проект експертного висновку розглядаються на засіданні ГЕР, яке ухвалює одне з таких рішень:

- 1) про схвалення експертного висновку ГЕР і направлення акредитаційної справи на розгляд Національного агентства;
- 2) про подання до Національного агентства обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи.

Засідання ГЕР може у встановленому порядку проводитися дистанційно.

20. Схвалений експертний висновок ГЕР або пропозиція щодо призначення повторної акредитаційної експертизи подається на розгляд Національного агентства (графік засідань один раз на місяць). Рішення Національного агентства оприлюднюється на офіційному веб-сайті.

Примітка: «Етапи проходження процедури акредитації освітніх програм Національним авіаційним університетом» наведено в Додатку 1.

3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АКРЕДИТАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ В УНІВЕРСИТЕТІ

1. Відділ ліцензування та акредитації (ВЛА) здійснює аналіз наявних сертифікатів про акредитацію спеціальностей та освітніх програм за першим, другим та третім рівнями вищої освіти.

2. За підсумками цього аналізу ВЛА формує перелік освітніх програм для їх первинної/чергової акредитації протягом наступного навчального року, який службовою запискою доводиться до відома керівників факультетів/інститутів з подальшим поширенням на випускові кафедри.

3. Завідувачі випускових кафедр виносять на засідання кафедр питання щодо акредитації певних освітніх програм, покладаючи відповідальність за формування «Відомостей про самооцінювання освітньої програми» на гарантів цих освітніх програм.

4. Витяги з протоколів засідань кафедр подаються на обговорення вчених рад факультетів/інститутів.

5. Вчені ради факультетів/інститутів, розглянувши на своїх засіданнях питання щодо акредитації освітніх програм і прийнявши відповідні рішення, надають витяги з протоколів засідань до ВЛА.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 18 із 91	

6. Начальник ВЛА на підставі витягів з протоколів засідань вчених рад факультетів/інститутів готує проєкт наказу ректора Університету щодо затвердження переліку освітніх програм, які будуть проходити процедуру акредитації. Проєкт наказу погоджується проректором з навчальної роботи та проректором з наукової роботи (за наявності освітньо-наукових програм).

7. На підставі зазначеного вище наказу ректора ВЛА подає до Національного агентства повідомлення про намір акредитувати відповідні освітні програми.

8. Після реєстрації повідомлення про намір Університету Національне агентство формує графік проведення виїзної або дистанційної експертизи у форматі відеоконференції.

Примітка 1: Необхідний для акредитації освітніх програм комплект матеріалів розміщений на офіційному сайті Національного агентства <https://naqa.gov.ua/>.

Примітка 2: Національне агентство надає інформацію та здійснює консультації винятково в електронному вигляді за адресою: accreditation@naqa.gov.ua.

9. Національне агентство відкриває електронний кабінет (за адресою корпоративної електронної пошти кожного гаранта освітньої програми та ректора університету), на який надсилається графік проведення експертизи, відомості для входу в електронну систему, форми відомостей про самооцінювання освітньої програми тощо.

10. Гарант освітньої програми готує «Відомості про самооцінювання освітньої програми» для проходження процедури акредитації відповідно до нормативно-правових документів з питань акредитації.

Примітка 3: Інформацію щодо заповнення «Відомості про самооцінювання освітньої програми» відповідно до критеріїв оцінювання освітньої програми можна отримати за посиланням: <https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f/>.

До складу «Відомості про самооцінювання освітньої програми» входять КРИТЕРІЇ оцінювання якості освітньої програми, які є обов'язковими умовами для акредитації:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Критерій визначає чітко сформульовані цілі освітньої програми, які відповідають місії та стратегії Університету. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
	Стор. 19 із 91		

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Критерій містить вимоги безпосередньо до структури та змісту освітньої програми. Під змістом освітньої програми розуміється перелік освітніх компонентів, включених до освітньої програми, а під структурою – їх послідовність та зв'язки між собою.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Критерій присвячений процедурі вступу та визнання результатів навчання, визначає вимоги до правил прийому на навчання за освітньою програмою.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Критерій містить вимоги щодо форм та методів навчання і викладання, які сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Критерій містить набір загальних вимог щодо контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти, які є чіткими, зрозумілими та дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому.

Критерій 6. Людські ресурси

Критерій стосується академічної та/або професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми та забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей і програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Критерій стосується наявних фінансових, матеріально-технічних ресурсів та навчально-методичного забезпечення освітньої програми, що гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Критерій стосується послідовного дотримання Університетом визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми згідно з процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 20 із 91	

Критерій 9. Прозорість і публічність

Критерій визначає вимоги щодо прозорості і публічності діяльності Університету, що є запорукою публічної довіри до його діяльності.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Критерій містить вимоги для якісної підготовки аспірантів до наукової діяльності та потребує середовища, в якому аспірант не працює відірвано над власним дослідницьким проектом, а здійснює свій науковий пошук у тісній співпраці з науковим керівником, із колегами-дослідниками, наукові інтереси яких стосуються суміжних тем.

Перспективи подальшого розвитку освітньої програми

визначає сильні та слабкі сторони освітньої програми, перспективи її розвитку та конкретні заходи для реалізації цих перспектив, що планує здійснювати Університет.

11. ВЛА здійснює організацію, координацію та контроль за процедурою акредитації, надає інформаційно-методичні консультації гарантам освітніх програм та іншим зацікавленим особам.

12. «Відомості про самооцінювання освітньої програми» подаються за електронним підписом гаранта на затвердження ректору Університету.

Сформована та затверджена ректором акредитаційна справа направляється до Національного агентства.

Примітка: «Перелік критеріїв щодо формування «Відомостей про самооцінювання освітньої програми» згідно з нормативними документами» наведений в Додатку 2.

Етапи проходження процедури акредитації освітніх програм Національним авіаційним університетом			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	Шифр та найменування галузі		
2.	Шифр та найменування спеціальності		
3.	ID освітньої програми в ЄДЕБО		
4.	Освітня програма		
5.	Планова (кінцева) дата прийняття Національним агентством Відомостей про самооцінювання освітньої програми (згідно з графіком Національного агентства)		
6.	Реєстраційний номер присвоюється Відомостям про самооцінювання освітньої програми в електронній базі Національного агентства		
7.	Відомості про самооцінювання освітньої програми формуються гарантом освітньої програми в особистому електронному кабінеті	<i>Відкриття електронного кабінету гаранта освітньої програми здійснюється за два тижні до планової (кінцевої) дати завантаження Відомостей про самооцінювання в електронну базу Національного агентства</i>	
8.	Сформовані заява та Відомості про самооцінювання освітньої програми затверджуються електронним підписом ректора Університету з подальшим завантаженням до електронної бази Національного агентства	<i>Впродовж п'яти робочих днів на офіційному сайті Університету розміщуються Відомості про самооцінювання освітньої програми</i>	
9.	До електронної бази Національного агентства та особистого кабінету гаранта освітньої програми завантажується наказ Національного агентства про призначення експертної групи з терміном її роботи	<i>Не пізніше двох тижнів після завантаження Відомостей про самооцінювання оприлюднюється наказ Національного агентства про призначення експертної групи</i>	
10.	До електронного кабінету гаранта завантажується проект Програми візиту експертної групи	<i>Узгодження Університетом програми візиту експертної групи відбувається не пізніше ніж за три дні до початку візиту</i>	
11.	Національне агентство затверджує Програму візиту експертної групи	<i>Розміщення оголошення про проведення акредитації освітньої програми розміщується на офіційному сайті Університету</i>	

1	2	3	4
12.	Робота експертної групи відбувається безпосередньо на випусковій кафедрі згідно з наказом Національного агентства (три робочі дні)	<i>Залучаються всі співробітники випускової кафедри</i>	
13.	Сформований та підписаний звіт експертної групи подається до Національного агентства	<i>Не пізніше ніж за 10 робочих днів після закінчення виїзної експертизи оформлений звіт експертної групи подається до Національного агентства</i>	
14.	Офіційна відповідь від університету на мотивовані зауваження експертної групи формується гарантом освітньої програми	<i>Сформована відповідь на мотивовані зауваження завантажується через кабінет ректора (у форматі pdf-файла) впродовж трьох робочих днів із дня отримання звіту експертної групи (відповідь затверджується електронним цифровим підписом ректора)</i>	
15.	Галузева експертна рада формує проект експертного висновку з подальшим його розміщенням у електронній базі Національного агентства та особистому кабінеті гаранта освітньої програми	<i>Проект експертного висновку Галузевої експертної ради розміщується впродовж трьох робочих днів на офіційному сайті Національного агентства</i>	
16.	Офіційна відповідь на зауваження зазначені у проекті експертного висновку Галузевої експертної ради формується гарантом освітньої програми та завантажується у форматі pdf-файла через кабінет ректора із затвердженням електронним цифровим підписом ректора	<i>Акредитаційна справа (відомості про самооцінювання) та проект експертного висновку подаються на засідання Галузевої експертної ради згідно з графіком засідань</i>	
17.	Сформовану акредитаційну справу винесено на засідання Національного агентства	<i>Засідання Національного агентства відбуваються один раз на місяць</i>	
18.	Рішення Національного агентства підписано	<i>Впродовж 10-ти робочих днів після прийняття рішення Університет на офіційному сайті оприлюднює рішення Національного агентства</i>	

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
	Стор. 23 із 91		

Перелік критеріїв щодо формування

«Відомостей про самооцінювання освітньої програми» згідно нормативних документів

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми.

Критерій 1 присвячений визначенню цілей освітньої програми (ОП). Згідно з принципом автономії, формулювання цілей ОП є відповідальністю закладу вищої освіти (ЗВО).

Формулювання цілей ОП є важливим з огляду на принцип *fitness for purpose* (домірність/відповідність цілям), відображений в інших критеріях (наприклад, використовує форми та методи навчання і викладання, що відповідають заявленим цілям ОП, а ресурси, достатні для їх досягнення). Але, якщо ресурси є достатніми для досягнення цілей програми, однак самі цілі сформульовані без урахування позицій стейкхолдерів та інших зацікавлених сторін, така програма не може вважатись «якісною».

Підкритерії:

1.1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

1.2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

1.3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

1.4. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
Підкритерій 1.1 Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?	Уточнювальні питання Що визначають цілі ОП (очікуване застосування набутих компетентностей)? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми та як вони визначаються її цілями? Рекомендовані показники виконання Сформульовані чіткі цілі, які демонструють особливості та/або унікальність цієї програми	Підкритерій 1.1 вимагає чіткості цілей ОП, та їхнього взаємозв'язку з місією та стратегією ЗВО. Чіткість означає, що ОП має цілі, що дозволяють відрізнити її від аналогічних програм та визначити, у чому полягає її «фокус». Баланс типовості/унікальності у формулюванні цілей програми може залежати від її предметної сфери. Цілі програми, що готує фахівців до професійної діяльності у сфері «регульованих професій»,

	<p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i></p>	<p>будуть більш уніфікованими у порівнянні із соціальними та гуманітарними науками, де очікується більша різноманітність.</p>
<p>Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Якою є місія ЗВО та як вона обумовлює стратегію? Чи відповідають цілі освітньої програми місії та стратегії ЗВО? Яким чином цілі ОП відповідають змінам у стратегії ЗВО, що відбулися протягом останнього циклу стратегічного планування (якщо ОП була започаткована раніше)? Проаналізувати, чи можуть бути враховані у перспективах подальшого розвитку університету можливості становлення освітньої програми та/або спеціальності, у межах якої існує ОП?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Відповідність цілей освітньої програми місії та стратегії ЗВО</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Стратегія ЗВО</i> <i>Опис ОП</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Цілі програми також мають узгоджуватися з місією та стратегією ЗВО.</p> <p>Місія ЗВО описує загальне бачення свого призначення та місця у суспільстві. Вища освіта загалом має різні цілі, однак їхнє втілення в інституційній практиці конкретного закладу можуть різнитися. Для прикладу, одні заклади визначають свій пріоритет як зв'язок навчання і досліджень у певній вузькій галузі науки, інші – бачать своєю місією підготовку майбутніх кадрів для промисловості, треті – спрямовані на навчання за моделлю <i>liberal arts</i> тощо. Місія кожного ЗВО віддзеркалює його унікальність.</p> <p>Стратегія ЗВО відображає місію у конкретних умовах, в яких функціонує заклад.</p> <p>Заклад має пояснити, як певна конкретна програма спричиняється до втілення закладом його унікальної місії та стратегії. Хоч цей зв'язок іноді виглядатиме досить загальним, заклад має продемонструвати, що під час прийняття рішення про відкриття програми (або під час її перегляду) це питання сприймалося серйозно.</p> <p>Національне агентство вважає, що хоч досить часто за рішеннями про відкриття ОП стоїть насамперед економічна логіка, вища освіта є чимось більше за свою зовнішню форму «надання освітніх послуг» і «ведення господарської діяльності». Вона не обмежується відносинами між студентом та закладом, а має суспільне призначення і цінність. Рішення про відкриття чи подальше існування програм не може бути продиктоване винятково економічною доцільністю; її цілі мають відповідати також <i>суспільній</i> місії закладу.</p> <p>Відсутність у ЗВО зафіксованої місії та стратегії є недоліком стосовно відповідності Критерію 1.</p>

Підкритерій 1.2

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми
- роботодавці
- академічна спільнота
- інші стейкхолдери

Уточнювальні питання

Як і які стейкхолдери залучені до формулювання цілей та визначення програмних результатів освітньої програми?

Які пропозиції надходили від заінтересованих сторін (стейкхолдерів) на етапі розробки ОП?

Як враховані пропозиції стейкхолдерів при формулюванні цілей та визначення програмних результатів ОП?

Чим зумовлювалося врахування чи неврахування тих чи інших пропозицій?

Рекомендовані показники виконання

Наявність здобувачів вищої освіти та роботодавців у робочій групі, відповідальній за формування ОП

Урахування пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів) при формуванні цілей ОП та визначенні результатів ОП

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

*Рекомендації заінтересованих сторін (стейкхолдерів) до ОП та документи, що підтверджують формування/оновлення цілей програми внаслідок опрацювання цих документів
Результати опитування стейкхолдерів, якщо такі проводилися та/або інші докази їх проведення*

Протоколи засідань робочих органів, які відповідають за створення/оновлення ОП

Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Підкритерій 1.2 свідчить про залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання. Цей підкритерій вимагає від ЗВО продемонструвати, що позиції і потреби стейкхолдерів враховані. Якщо вони різняться між собою, компромісне рішення має бути узгоджене під час створення / перегляду ОП.

Коло стейкхолдерів буде різнитися в залежності від специфіки конкретної програми. Загалом, важливо з'ясувати позицію (потенційних) роботодавців або відповідної професійної спільноти. Якщо програма має чітко виражений місцевий фокус, то стейкхолдерами будуть також відповідні органи місцевого самоврядування/місцеві органи влади. Студенти і випускники програми також завжди є стейкхолдерами.

Виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів має бути задокументованим – це можуть бути протоколи спільних зустрічей, результати опитувань або аналізу відкритих джерел і т. ін. Під час виїзду до ЗВО експертна група матиме змогу пересвідчитися, що залучення стейкхолдерів мало справжній, а не формальний характер.

<p>Підкритерій 1.3</p> <p>Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Чи цілі ОП та програмні результати навчання відповідають тенденціям розвитку спеціальності і в чому саме?</i></p> <p><i>Як і коли були проаналізовані тенденції розвитку спеціальності, щоб це встановити?</i></p> <p><i>Чи цілі ОП та програмні результати навчання відповідають тенденціям ринку праці і в чому саме?</i></p> <p><i>Як і коли були проаналізовані тенденції розвитку спеціальності, щоб це встановити?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Урахування тенденцій розвитку спеціальності та аналізу ринку праці, запитів роботодавців</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Опис ОП</i></p> <p><i>Навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін, структурно-логічна схема</i></p> <p><i>Документи, які стосуються аналізу тенденцій ринку праці</i></p> <p><i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 1.3 стосується контексту, у якому існує ОП. У межах цього критерію ЗВО має продемонструвати, що він урахує (1) тенденції розвитку спеціальності і галузевий контекст, (2) тенденції розвитку ринку праці, (3) регіональний контекст та (4) досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП. Тенденції розвитку спеціальності і галузевий контекст для цілей цього підкритерію означають сучасний стан наукового розвитку відповідної спеціальності/галузі знань. ЗВО має продемонструвати, що автори ОП під час її розроблення/відповідальні за перегляд ОП були свідомі цих тенденцій і урахували їх у формулюванні цілей та програмних результатів навчання (РН).</p> <p>Тенденції розвитку ринку праці означають, що ОП має такі цілі, що дозволять випускникові програми бути конкурентоспроможним на ринку праці. Ця вимога є особливо актуальною у тих сферах професійної діяльності, де ринок праці розвивається особливо стрімко – для прикладу, ІТ. У будь-якому разі, цілі та програмні результати навчання повинні переглядатися (в міру потреби), щоб забезпечити актуальні компетентності випускника.</p> <p>Основним джерелом інформації про ринок праці для ЗВО є роботодавці та випускники програми. Випускники, особливо останніх років, виступають особливо корисним джерелом інформації: все ще зберігаючи зв'язок із закладом, вони можуть об'єктивно оцінити, наскільки ОП відповідає вимогам ринку праці.</p> <p>Оцінювання цього підкритерію має відбуватися на основі інформації, наведеної у відомостях про самооцінювання та здобутої під час виїзної експертизи. Експертна група може оцінювати відповідність, виходячи також з власного знання релевантного контексту, враховуючи при цьому принцип автономії ЗВО.</p>
<p>Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Чи відіграє галузевий контекст вагомий роль для функціонування ОП? Якщо так, то яким є цей контекст?</i></p> <p><i>Як він був урахований під час формулювання цілей та визначення програмних результатів навчання?</i></p> <p><i>Чи відіграє регіональний контекст вагомий роль для функціонування ОП? Якщо так, то яким є цей контекст? Як він був урахований під час</i></p>	

	<p><i>формулювання цілей та визначення програмних результатів навчання?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Урахування галузевого та регіонального контекстів у формулюванні цілей та програмних результатів ОП</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Опис ОП</i></p> <p><i>Навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін, структурно-логічна схема ОП</i></p> <p><i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Досвід яких аналогічних вітчизняних та іноземних програм враховувався при формулюванні цілей та визначенні програмних результатів ОП?</i></p> <p><i>Які висновки були зроблені в результаті порівняння? Які кращі практики були запозичені з цих програм? Яких недоліків вдалося запобігти завдяки такому аналізу?</i></p> <p><i>Які характеристики ОП, що акредитуються, роблять її конкурентоздатною поряд з вітчизняними та іноземними аналогами?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Аналіз відмінностей та подібностей щодо ОП та аналогічних вітчизняних та іноземних програм, ймовірні позитивні надбання реалізації програми у результаті їх врахування</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Аналіз ОП та аналогічних вітчизняних та</i></p>	

	<p><i>іноземних програм</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 1.4</p> <p>Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Заповніть таблицю 3 додатку.</i> <i>Якщо наявні розбіжності у результатах навчання, сформульованих в ОП, з результатами навчання, запропонованими стандартом вищої освіти, то чим вони зумовлені?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Відповідність результатів навчання за ОП результатам навчання, запропонованим стандартом вищої освіти (за наявності)</i> <i>Умотивованість розбіжностей у результатах навчання, сформульованих в ОП, результатам навчання, запропонованим стандартом вищої освіти</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Структурно-логічна схема</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 1.4 вимагає відповідності ОП стандартові вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за його наявності).</p> <p>Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 10 Закону України «Про вищу освіту», нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти у стандартах вищої освіти формується у термінах результатів навчання. Для виконання цього підкритерію ОП має забезпечувати досягнення всіх результатів навчання, визначених у відповідному стандарті.</p> <p>Програмні результати навчання не вичерпуються тими РН, що їх визначає стандарт. Визначення решти програмних РН є відповідальністю ЗВО з урахуванням вимог, що визначені у підкритеріях 1.1–1.3.</p> <p>Якщо за певною спеціальністю та рівнем вищої освіти стандарт вищої освіти відсутній, оцінюється, наскільки визначені закладом програмні РН відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.</p>

<p>Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Чи відповідає освітня програма вимогам, які визначені в Національній рамці кваліфікацій? Яким чином це досягається?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Відповідність результатів навчання вимогам, які визначені в Національній рамці кваліфікацій</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
--	---	--

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Критерій 2 містить вимоги безпосередньо до структури та змісту ОП. Під змістом ОП у даному випадку розуміється перелік освітніх компонентів, включених до ОП, а під структурою – їх послідовність та зв'язки між собою.

Підкритерії:

2.1. *Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).*

2.2. *Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.*

Оцінюється безпосередньо на підставі аналізу самої програми, навчального плану і додаткових матеріалів до неї (наприклад, структурно-логічної схеми), які доступні експертам під час виїзду.

Особливу увагу варто приділити досягненню програмних результатів навчання, які корелюють із загальними компетентностями (передбаченими стандартами вищої освіти) та вивченням дисциплін гуманітарного циклу (зокрема йдеться про українську мову, англійську мову, філософію, історію України тощо – див. Лист МОН № 1/9-120 від 11.03.15 року Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін).

2.3. *Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).*

2.4. *Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.*

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 30 із 91	

2.5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

2.6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

2.7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

2.8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

2.9. Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
Підкритерій 2.1 Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?	Вказати обсяг ОП у кредитах ЄКТС	Підкритерій 2.1 стосується загального обсягу ОП (у кредитах ЄКТС). Вимоги щодо обсягу програми визначені статтею 5 Закону України «Про вищу освіту», а також можуть конкретизуватися у стандартах вищої освіти.
Підкритерій 2.2 Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?	Вказати обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)	Підкритерій 2.2 вимагає, щоб (1) зміст ОП мав чітку структуру, (2) освітні компоненти, включені до ОП, склали логічну взаємопов'язану систему та (3) освітні компоненти дозволяли досягти цілей та програмних РН. Чітка структура означає, що ОП є структурованою у контексті загального часу навчання (за семестрами/роками навчання), а також змістовно (якщо ЗВО має систему поділу освітніх компонентів на змістовні блоки, це відбито в ОП). Взаємопов'язаність освітніх компонентів означає, що вони підпорядковані певній логіці навчання і викладання. Насамперед це стосується тих освітніх компонентів, що є передумовами для вивчення інших. Обов'язкові освітні компоненти, включені до ОП, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів

<p>Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?</p>	<p><i>Вказати обсяг (у кредитах ЄКТС), що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти</i></p>	<p>навчання. ЗВО повинен продемонструвати, зазвичай через відповідну матрицю (додаток до відомостей про самооцінювання), що кожен програмний результат навчання реалістично охоплений змістом програми. Оцінювання того, наскільки певний освітній компонент дійсно спричиняється до досягнення того чи іншого програмного РН, є завданням експертної групи.</p> <p>Особливу увагу варто приділити досягненню програмних результатів навчання, які корелюють із загальними компетентностями (передбаченими стандартами вищої освіти) та забезпечуються вивченням дисциплін гуманітарного циклу (зокрема йдеться про українську мову, англійську мову, філософію, історію України тощо).</p> <p>Якщо певні програмні РН забезпечуються суто за рахунок дисциплін вільного вибору студента, це є недоліком у контексті відповідності Критерію 2, адже тоді ЗВО ставить досягнення цих РН у залежність від реалізації студентом свого права на вибір тих чи інших дисциплін. (Детальніше щодо цього див. коментар до підкритерію 2.4.)</p> <p>Варто зауважити, що обов'язковим є досягнення програмних РН. Засоби досягнення цих РН – конкретні освітні компоненти та їх поєднання – визначаються ЗВО самостійно.</p>
<p>Підкритерій 2.3</p> <p>Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає об'єкту(ам) вивчення та/або діяльності?</i></p> <p><i>Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає теоретичному змісту предметної області (поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів)?</i></p> <p><i>Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає методам, методикам та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці)?</i></p>	<p>Підкритерій 2.3 стосується відповідності змісту ОП визначеній для неї предметній сфері.</p> <p>Оцінюючи відповідність у контексті цього підкритерію, експертна група може виходити з визначення предметної сфери навчання, що надане у відповідному стандарті вищої освіти (за його наявності), а також із загального розуміння відповідної академічної та/або професійної спільноти.</p> <p>Значна кількість освітніх компонентів, які за своїм змістом не мають або мають сумнівний зв'язок з визначеною спеціальністю, потребує належного пояснення з боку ЗВО, і за відсутності такого пояснення становитиме <u>недолік</u> у</p>

*Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає інструментам та обладнанню (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати)? Якщо ОП є міждисциплінарною, надайте обґрунтування для добору освітніх компонентів, що стосуються кожної складової.
Чим ОП відрізняється від ОП за суміжними предметними областями (спеціальностями), якщо вони реалізуються в ЗВО? Чи розглядається (розглядалася) можливість об'єднання декількох програм? Якщо так, то які основні чинники зумовлюють рішення про продовження діяльності у межах окремої ОП?*

Рекомендовані показники виконання
Відповідність змісту ОП предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби
*Опис ОП, навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін Структурно-логічна схема
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!*

контексті відповідності Критерію 2.

Підкритерій 2.3 слід застосовувати з двома заувагами. По-перше, відповідність освітніх компонентів спеціальності стосується лише *нормативних* освітніх компонентів. (Стосовно вибіркових дисциплін див. коментар до підкритерію 2.4.) Тобто всі програмні РН мають забезпечуватися лише ОК, що включені до нормативної складової ОП.

По-друге, вимога підкритерію 2.3 не перешкоджає ЗВО вмішувати до ОП будь-яких спеціальностей дисципліни з вивчення української та іноземних мов, а також т. зв. дисципліни «гуманітарного» спрямування. Разом з тим, ЗВО має обґрунтувати це рішення у контексті цілей ОП і програмних РН або дотримання вимог стандарту вищої освіти.

Обов'язковість низки дисциплін (як-от «Охорона праці», «Безпека життєдіяльності», «Фізичне виховання») раніше була закріплена на рівні окремих нормативно-правових актів. Разом з тим, із набуттям чинності Законом України «Про вищу освіту» 6 вересня 2014 р. ці нормативно-правові акти більше не є обов'язковими для ЗВО, а формулювання змісту ОП є виключною сферою академічної автономії. Якщо ЗВО приймає рішення включати ці дисципліни до ОП, він має надати цьому раціональне пояснення, зокрема у контексті позицій стейкхолдерів, у т. ч. самих здобувачів вищої освіти. Посилання на загальнообов'язковість цих дисциплін не може вважатися таким поясненням.

<p>Підкритерій 2.4</p> <p>Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Чи наявні в ЗВО процедури, які дозволяють формування індивідуальної освітньої траєкторії та який механізм їхнього функціонування? Як відбувається в ЗВО формування індивідуальної освітньої траєкторії? Як долаються проблеми, пов'язані з її формуванням на ОП?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Здобувачі вищої освіти мають можливість і реально формують індивідуальну освітню траєкторію Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби Положення про організацію освітнього процесу та інші документи, які підтверджують можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії Індивідуальні навчальні плани студентів Результати опитування здобувачів вищої освіти Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 2.4 стосується можливості формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти.</p> <p>Основним інструментом формування такої траєкторії є вибіркові дисципліни. За Законом України «Про вищу освіту», здобувач має право обирати дисципліни обсягом не менше 25% кредитів ЄКТС від загального обсягу ОП (пункт 15 частини першої статті 62). До числа вибіркових освітніх компонентів можуть включатися також і практики.</p> <p>Дисципліни можуть вважатися вибірковими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача вищої освіти. Дисципліни «за вибором закладу» не можуть вважатися вибірковими, оскільки з точки зору здобувача вищої освіти вони є обов'язковими.</p> <p>В основі системи вибіркових дисциплін має лежати <i>індивідуальний</i> вибір кожного здобувача вищої освіти. Це не заперечує права ЗВО запроваджувати обґрунтовані обмеження щодо мінімальної та максимальної кількості здобувачів, які можуть обрати певну дисципліну.</p> <p>В окремих випадках вибір дисциплін може відбуватися в межах існуючої академічної групи – якщо на це існують ті чи інші причини організаційного або навчального характеру.</p>
--	--	--

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Уточнювальні питання

*Чи існує можливість вибору навчальних дисциплін? Як вона здійснюється? Якими документами регламентується? Опишіть відповідні процеси з точки зору здобувача вищої освіти.
Яким чином визначаються дисципліни, що пропонуються на вибір здобувачам?
Якою є процедура інформування здобувачів вищої освіти про дисципліни, що пропонуються їм на вибір?
Якщо ЗВО не має повноцінної системи реалізації права обирати дисципліни, які заходи здійснюються задля її створення? Які перешкоди стоять на заваді цьому? Які незадіяні можливості лишаються в ЗВО у зв'язку із цим? Яким є реалістичний строк створення повноцінної системи?*

Рекомендовані показники виконання

*Наявність у навчальному плані не менше 25% вибіркового дисциплін. Існування та дієвість процедури вибору навчальних дисциплін
Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби
Індивідуальні навчальні плани студентів
Документ, який регламентує порядок вибору дисциплін
База вибіркового дисциплін (перелік, посилання на електронний ресурс тощо)
Результати опитування здобувачів вищої освіти
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!*

Однак, ЗВО зобов'язаний вжити усіх розумних заходів для того, щоб гарантувати право здобувачів вищої освіти на індивідуальне обрання дисциплін; зокрема, він у межах своєї автономії може утворювати нові групи для різних дисциплін або обирати інші організаційні форми для забезпечення цього права (наприклад, запроваджувати спеціальний день, коли викладаються лише вибіркові дисципліни).

Аналізуючи систему вибіркового дисциплін, експертна група має оцінити (1) кількість та різноманітність дисциплін, запропонованих для вибору здобувачам вищої освіти, а також (2) визначені у ЗВО процедури для їх вибору. Ідеальною ситуацією повної відповідності у межах підкритерію є така, коли здобувач вищої освіти може обрати будь-яку дисципліну, що запропонована на вибір викладачами/кафедрою/факультетом у ЗВО, незалежно від спеціальності чи підрозділу, який забезпечує її викладання (з можливими обмеженнями щодо необхідності вивчення дисциплін-передумов та розумними обмеженнями організаційного характеру), а ЗВО пропонує зручні та зрозумілі процедури вибору.

Можливість вибору дисциплін з інших ОП (зокрема і тих, спеціальності яких напряму не пов'язані із спеціальністю здобувача освіти) є важливою як з точки зору особистісного розвитку здобувача освіти, так і з метою запровадження міждисциплінарності в освітній процес.

Слід зауважити, що Законом України «Про вищу освіту» передбачено, що здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу (пункт 15 частини першої статті 62). Таким чином, для вибору усіх інших дисциплін (наприклад, з іншої ОП чи тих, що викладаються іншим підрозділом, але на тому ж рівні вищої освіти)

отримання окремих погоджень не вимагається (окрім випадків, коли вивчення дисципліни передбачає опанування дисциплін-передумов).

ЗВО у межах своєї автономії можуть запроваджувати програми *minor* або сертифікатні програми, які можуть реалізовуватися за рахунок вибіркової складової індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти. У цьому разі ЗВО може надавати пріоритетне право запису на певні дисципліни тим здобувачам, які записалися на весь *minor* або сертифікатну програму. Однак, за наявності вільних місць для запису на певну дисципліну (якщо вона пропонується до запису) ЗВО не може відмовити будь-якому іншому здобувачеві у записі на неї.

Водночас, запис на *minor* або на сертифікатну програму є правом здобувачів вищої освіти. ЗВО не може робити це єдиною формою реалізації права на вибір дисциплін.

Певні подібні міркування стосуються і запровадження спеціалізацій у межах ОП. Якщо ОП передбачає *обов'язкове* присвоєння освітньої кваліфікації, що включає спеціалізацію, РН, що стосуються цієї спеціалізації, мають забезпечуватися *обов'язковою* складовою ОП. Якщо ж ОП передбачає, що здобувач *може* отримати спеціалізацію в разі опанування певних освітніх компонентів, це є лише опцією, і ЗВО не може примушувати здобувачів в *обов'язковому* порядку обирати блок дисциплін, що складає певну спеціалізацію. Якщо здобувач не бажає отримувати спеціалізацію, він може обирати дисципліни у загальному порядку; у такому разі його освітня кваліфікація не буде відбивати жодної спеціалізації.

У певних ЗВО існує модель вибору, коли здобувачеві пропонуються блоки дисциплін, у кожному з яких він може обрати лише одну дисципліну:

Блок А	Вибіркова дисципліна А1
	Вибіркова дисципліна А2
Блок Б	Вибіркова дисципліна Б1
	Вибіркова дисципліна Б2
	Вибіркова дисципліна Б3
Блок В	Вибіркова дисципліна В1
	Вибіркова дисципліна В2

Виходячи із наведеної таблиці, здобувач має обрати 3 дисципліни, при чому він не може одночасно обрати декілька дисциплін з одного блоку (напр. А1 і А2 одночасно). Ця модель може бути прийнятною лише у певних ситуаціях, а її застосування має бути належно обґрунтовано ЗВО.

Оцінювання конкретної моделі, обраної закладом, має проводитися з урахуванням його специфіки та контексту. Зокрема, експертна група має урахувати, чи є заклад вузькопрофільним або багатогалузевим: деякі обмеження щодо вибірковості, які є обґрунтованими в контексті першого типу закладів, не можуть бути виправданими у других.

Процедури вибору здобувачами дисциплін мають бути зрозумілими та організованими у зручний для здобувачів спосіб. Ці процедури, як правило, мають включати (1) інформування здобувачів про зміст дисциплін, що виносяться на вибір; (2) безпосередній запис на дисципліни; (3) етап корекції з метою виконання умов щодо мінімальної кількості студентів, які можуть бути записані на певну дисципліну; (4) етап корекції, пов'язаний із збігами у розкладі.

Оцінюючи відповідність цьому підкритерію, експертна група має виходити з того, що недоліками у контексті відповідності Критерію 2 будуть вважатися ситуації, коли:

- здобувачі вищої освіти формально та/або фактично позбавлені можливості обирати дисципліни для включення до свого індивідуального навчального плану (в ОП є лише дисципліни «за вибором закладу»; процедура вибору дисциплін не розроблена або є лише удаваною тощо);

- здобувачі вищої освіти формально та/або фактично суттєво обмежені у виборі навчальних дисциплін: обсяг вибіркового складового індивідуального навчального плану є меншим за передбачений законом; здобувачі не мають можливості обирати дисципліни з інших ОП/підрозділів ЗВО; дисципліни, що пропонуються на вибір, переважно дублюють одна одну; процедура і організаційне забезпечення обрання дисциплін є занадто ускладненою та/або негнучкою; відсутня практика інформування здобувачів про зміст дисциплін перед вибором; здобувачі вищої освіти лише частково інформуються про зміст дисциплін; кількість запропонованих на вибір дисциплін є недостатньо великою тощо.

Навчальні плани мають враховувати вимогу щодо вибіркової дисциплін. На практиці це означає, що навчальний план має включати лише обов'язкові дисципліни та передбачати відповідне планування часу (навчального навантаження) для вибіркового дисциплін.

Підкритерій 2.4 охоплює не лише вибіркової дисципліни, але й інші інструменти формування індивідуальної освітньої траєкторії, які може запропонувати ЗВО (компенсаційні курси, факультативи тощо). Вони мають оцінюватися насамперед з погляду відповідності потребам та інтересам здобувачів вищої освіти.

Основними доказами, що дозволяють встановити відповідність цьому підкритерію, є індивідуальні навчальні плани здобувачів вищої освіти; документи, що регулюють порядок вибору дисциплін; інформація, отримана безпосередньо під час інтерв'ювання здобувачів освіти.

<p>Підкритерій 2.5</p> <p>Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які саме з передбачених ОП компетентностей формує практична підготовка?</i> <i>Яку наступність видів практичної підготовки передбачає ОП?</i> <i>Як відбувається співпраця з роботодавцями у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки, визначенні її змісту?</i> <i>Яким чином практична підготовка відбиває останні тенденції розвитку відповідної сфери професійної діяльності?</i> <i>Яким є рівень задоволеності студентів та випускників компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за ОП?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>ОП та навчальний план передбачають таке проходження практичної підготовки, що формує компетентності здобувачів вищої освіти, необхідні для подальшої професійної діяльності</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Робочі програми практик</i> <i>Перелік баз практик та договорів</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Звіти з практик</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 2.5 стосується практичної підготовки здобувачів вищої освіти – насамперед практик, що безпосередньо включені до ОП як окремі освітні компоненти.</p> <p>У межах цього підкритерію ЗВО має продемонструвати, що отримані здобувачами під час практик компетентності будуть корисними в їхній подальшій професійній діяльності. Це означає, що ЗВО має у співпраці із роботодавцями та випускниками програми ретельно підходити до визначення змісту практик та мати змогу продемонструвати це під час акредитаційної експертизи.</p>
<p>Підкритерій 2.6</p> <p>Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як зміст ОП (освітніх компонентів) сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills)?</i> <i>Які форми та методи навчання сприяють набуттю соціальних навичок (soft skills)? Назвати конкретні</i></p>	<p>Підкритерій 2.6 стосується забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (<i>soft skills</i>), що відповідають заявленим цілям програми.</p> <p><i>Soft skills</i> (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності») дозволяють</p>

<p>здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП</p>	<p><i>освітні компоненти та відповідні навички, вказати, чим обґрунтовується акцент на тих або інших соціальних навичках у межах ОП?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність у освітніх компонентах відповідних складових, що спрямовані на формування соціальних навичок (soft skills) (зокрема в силабусах)</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Робочі програми навчальних дисциплін</i> <i>Силабуси</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До <i>soft skills</i> зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше. ЗВО повинен мати свою політику стосовно розвитку <i>soft skills</i> у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів (через систему професійного розвитку/підвищення кваліфікації). Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО.</p> <p>У межах підкритерію ЗВО має продемонструвати, що певна ОП дозволяє здобувачеві набути ті <i>soft skills</i>, що зумовлені цілями ОП, зокрема подальшою професійною діяльністю випускника програми.</p>
<p>Підкритерій 2.7</p> <p>Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>У чому саме зміст ОП враховує вимоги професійного стандарту (за наявності)?</i> <i>Якщо професійний стандарт відсутній, на які документи орієнтується ЗВО для визначення компетентностей/результатів навчання, що визначають присвоєну після завершення навчання на ОП професійну кваліфікацію?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Урахування змістом ОП вимоги професійного стандарту (за наявності)</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 2.7 стосується урахування вимог професійного стандарту під час розроблення ОП.</p> <p>Професійні стандарти визначають вимоги до кваліфікаційних та спеціальних знань працівників, їх завдань, обов'язків та спеціалізацій (абзац десятий статті 96 Кодексу законів про працю України). Професійні стандарти є основою для присвоєння професійних кваліфікацій.</p> <p>Якщо за наслідками успішного виконання ОП ЗВО присвоює також професійну кваліфікацію, зміст ОП та програмні РН дозволяють випускникові у подальшому виконувати трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом.</p> <p>Слід зауважити, що наразі професійні стандарти перебувають в процесі розробки, а порядок присвоєння професійних кваліфікацій ЗВО нормативно не врегульований. До моменту затвердження професійних стандартів також зберігають чинність відповідні випуски Довідника</p>

		кваліфікаційних характеристик професій (ДКХП), які ЗВО можуть враховувати натомість. Тому досить часто присвоєння професійних кваліфікацій відбуватиметься за відсутності відповідного професійного стандарту – однак така ситуація має місце з причин, незалежних від ЗВО. За таких умов хоч і має місце недолік, однак з урахуванням контексту він, як правило, не буде суттєвим.
Підкритерій 2.8 Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?	Уточнювальні питання <i>Чи вживає ЗВО конкретні заходи, щоб з'ясувати, яким є реальний обсяг навантаження студентів на ОП, чи не перевантажені студенти, чи вистачає їм часу на самостійну роботу ?</i> <i>Які основні проблеми виявлені під час таких досліджень? Яких заходів на ОП ЗВО вживає, аби їх усунути?</i> <i>Які види контактних (аудиторних) годин переважають? Чому?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Оптимальне співвіднесення реального і декларованого навантаження в розрізі кожного освітнього компонента</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Положення про організацію освітнього процесу</i> <i>Робочий навчальний план</i> <i>Результати опитування/фокус-груп здобувачів вищої освіти, інших досліджень щодо навантаження студентів</i> <i>Силабуси</i> <i>Робочі програми навчальних дисциплін</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i>	Підкритерій 2.8 передбачає необхідність співвіднесення фактичного навантаження здобувачів освіти та обсягу ОП/окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин, що включають у себе як аудиторну, так і самостійну роботу. На відміну від аудиторної роботи, реальний обсяг самостійної роботи не настільки легко оцінити. Щоб виконати підкритерій 2.8, ЗВО має продемонструвати, що він вживає заходів для того, щоб реалістично оцінити, яким є обсяг самостійної роботи, у середньому потрібний здобувачеві для належного опанування цієї дисципліни. Зазвичай такими заходами є опитування/фокус-групи самих здобувачів. Результатом невжиття ЗВО таких заходів є необґрунтоване присвоєння дисциплінам недостатньої кількості кредитів, а отже – надмірне навантаження здобувачів вищої освіти.

<p>Підкритерій 2.9</p> <p>Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Яким чином структура ОП та навчальний план пристосовані для здобуття освіти за дуальною формою (якщо така форма запроваджена на ОП)? Як узгоджується здобуття компетентностей на виробництві з програмними результатами навчання ОП?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Подолання розриву між теорією і практикою внаслідок провадження освітнього процесу за дуальною формою</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документ, що унормовує здобуття освіти за дуальною формою</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 2.9 стосується ОП, які передбачають навчання за дуальною формою освіти.</p> <p>Дуальна освіта ґрунтується на таких формах організації освітнього процесу, що поєднують, одного боку, навчання на території та за правилами ЗВО, а з іншого – безпосередньо на робочому місці: на виробництві, в установі, організації тощо. Дуальна освіта передбачає активну участь працевластців, насамперед у наданні можливостей здобувачам вищої освіти опанувати практичні навички, залученні викладачів-практиків, розробці нових методичних підходів. Дуальна освіта має на меті розвивати у здобувачів вищої освіти практичне розуміння особливостей своєї професії, адаптувати освітній процес у ЗВО до вимог ринку праці.</p> <p>Наявність елементів дуальної освіти не є обов'язковою при акредитації ОП. Однак якщо ЗВО запроваджує ОП з дуальною формою освіти, він має продемонструвати, що структура та навчальний план програми узгоджені із особливостями цієї форми.</p>
--	---	--

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Критерій 3 присвячений процедурам вступу та визнання результатів навчання. Надійність цих процедур є важливою для довіри до ступенів, що їх присвоюють ЗВО: наприклад, якщо здобувачеві було визнано (перезараховано) кредити ЄКТС, здобуті в інших ЗВО, що стало передумовою для виконання ним вимог щодо завершення ОП, то ЗВО, який присвоїв ступінь, несе відповідальність за проведене ним визнання.

Підкритерії:

3.1. *Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.*

3.2. *Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.*

3.3. *Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.*

3.4. *Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.*

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 3.1</p> <p>Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП</p>	<p><i>Адреса веб-сторінки</i></p>	<p>Підкритерій 3.1 визначає вимоги до правил прийому на навчання за ОП. У контексті акредитації ОП основна увага має приділятися саме тим аспектам процедури прийому, які стосуються цієї ОП. Відповідно, під «правилами прийому на навчання» мається на увазі не увесь документ, що його затверджує ЗВО на підставі частини п'ятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», а ті його норми, які стосуються прийому на конкретну ОП.</p> <p>Підкритерій вимагає, щоб правила, які стосуються конкретної програми, були (1) чіткими і зрозумілими, (2) не містили дискримінаційних положень, та (3) були оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО.</p> <p>У контексті цього підкритерію експертна група не зобов'язана оцінювати відповідність Правил прийому, затверджених ЗВО, Умовам прийому у відповідному році чи іншим нормативним документам. Однак, у разі виявлення таких фактів це варто відзначити у звіті, оскільки це може бути підставою для звернення Національного агентства до компетентних органів.</p> <p>Чіткість і зрозумілість правил прийому оцінюється експертною групою у контексті їх доступності для розуміння потенційних вступників.</p> <p>Оцінюючи наявність дискримінаційних положень, слід зважати на визначення дискримінації, надане у Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Разом з тим, відповідно до абзацу шостого частини першої статті 4 Закону України «Про вищу освіту», не вважається дискримінацією права на здобуття вищої освіти</p>

		<p>встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття вищої освіти, зумовленими особливостями отримання кваліфікації.</p> <p>Визначення, чи є певні обмеження або привілеї щодо доступу до навчання на ОП, обґрунтованою чи необґрунтованою дискримінацією, є завданням експертної групи</p>
<p>Підкритерій 3.2</p> <p>Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Яким чином встановлений мінімальний бал ЗНО, як обираються за наявності такої можливості предмети ЗНО (для бакалаврської ОП)? Хто долучається до їх обговорення?</i></p> <p><i>Як формуються/переглядаються програми вступних випробувань? Як вони ураховують особливості ОП (за наявності)?</i></p> <p><i>Чи вмотивовані особливостями програми коефіцієнти кожного компоненту вступного випробування/фахового вступного екзамену?</i></p> <p><i>Яким чином правила прийому на ОП змінювалися протягом звітного періоду? Чим були зумовлені ці зміни? Які зміни до правил прийому на ОП плануються у найближчому майбутньому?</i></p> <p><i>Чи є вимоги до вступників, на думку ЗВО, ефективним способом для формування контингенту студентів, які вмотивовані та здатні до навчання на ОП? Поясніть свою думку</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Умотивованість особливостями ОП вимог до вступників, мінімального балу ЗНО, коефіцієнтів кожного компоненту вступного випробування та інших складових Правил прийому</i></p> <p><i>Залученість до визначення цих параметрів гаранта програми</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає</p>	<p>За підкритерієм 3.2, правила прийому на ОП мають враховувати особливості самої програми. Це означає, що форми та зміст вступних випробувань чи їх окремі елементи, визначення яких перебуває у сфері компетенції ЗВО, мають відповідати рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, аби розпочати навчання на програмі.</p> <p>У контексті бакалаврських програм це стосується, насамперед, визначення предметів, сертифікати ЗНО з яких приймаються для вступу на програму, а також коефіцієнтів для обрахунку конкурсного балу. Хоч ці рішення і є значно обмеженими Умовами прийому, якщо ЗВО має можливість самостійно вирішувати певні питання, він має пояснити, чому було прийнято саме таке рішення, а не інше.</p> <p>Аналогічні міркування стосуються і прийому на ОП магістра та доктора філософії (доктора мистецтв), лише з тією різницею, що ЗВО має більше повноважень, а отож – і більшу відповідальність за визначення форми і змісту вступних випробувань.</p>

	<p>експертам в разі потреби <i>Додаток до Правил прийому, у якому визначені мінімальні бали ЗНО (для бакалаврських програм)</i> <i>Документи, що визначають вимоги до вступних випробувань</i> <i>Письмові роботи вступників</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 3.3</p> <p>Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?</p> <p>Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Якою є процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності? Яким чином ця процедура гарантує надійність визнання РН? Як забезпечується поінформованість про неї здобувачів вищої освіти? Навести приклади визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО по цій ОП, якщо такі були</i> <i>З якими основними проблемами ЗВО стикається під час визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, на ОП? Чим вони зумовлені? Які заходи вживаються задля їх усунення?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність та дотримання правил визнання результатів навчання та іноземних дипломів</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи, що містять положення про академічну мобільність, про визнання іноземного диплому.</i> <i>Документ, який визначає порядок поновлення на навчання</i> <i>Документи, що подаються студентами, яким були визнані результати навчання</i></p>	<p>Підкритерій 3.3 стосується визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Він визначає сукупність вимог щодо відповідних процедур і їх застосування, яка передбачає, що відповідні правила мають (1) бути чіткими і зрозумілими, (2) відповідати Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), (3) бути доступними для всіх учасників освітнього процесу та (4) послідовно дотримуватися під час реалізації ОП.</p> <p>Варто зауважити, що ідеться не лише про правила визнання результатів навчання, здобутих в іноземних ЗВО. Здобувачі вищої освіти можуть здобувати окремі РН також і у вітчизняних ЗВО (через проходження окремих ОК або сертифікатних програм у статусі слухача), і такі РН також можуть бути предметом визнання.</p> <p>У той час як аспекти (1)–(3) стосуються безпосередньо самих правил, то (4) вимагає оцінки практики їх застосування під час реалізації цієї ОП. Це вимагає як дослідження самого змісту таких правил під час акредитаційної експертизи, так і з'ясування реального стану справ щодо їх застосування.</p> <p>Відсутність подібних правил, їхня нечіткість та незрозумілість, а так само недотримання на практиці буде свідчити про недоліки у контексті відповідності Критерію 3.</p>

Підкритерій 3.4

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Уточнювальні питання

Якою є процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином ця процедура гарантує надійність визнання РН? Як забезпечується поінформованість про неї здобувачів вищої освіти?

Які критерії визначені закладом для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті?

Навести конкретні приклади практики застосування вказаних правил на відповідній ОП

З якими основними проблемами ЗВО стикається під час визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті? Чим вони зумовлені? Які заходи вживаються задля їх усунення?

Рекомендовані показники виконання

Наявність та дотримання правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

Документ про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Документи, що подані студентами, яким були визнані результати навчання

Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Підкритерій 3.4, що стосується правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, побудований аналогічно до підкритерію 3.3.

Відсутність нормативного регулювання цих питань на загальнодержавному рівні не є перешкодою для запровадження відповідних процедур, адже згідно з частиною третьою статті 2 Закону України «Про освіту» суб'єкт освітньої діяльності має право самостійно приймати рішення з будь-яких питань у межах своєї автономії, визначеної цим Законом, спеціальними законами (до яких належить Закон України «Про вищу освіту») та/або установчими документами, зокрема з питань, не врегульованих законодавством.

	Система менеджменту якості	Шифр документа	СМЯ НАУ МР
	МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм		06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 46 із 91	

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Підкритерій:

4.1. *Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.*

4.2. *Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).*

4.3. *Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.*

4.4. *Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.*

4.5. *Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.*

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 4.1</p> <p>Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Заповнити таблицю 3</i> <i>Яким формам і методам навчання віддають перевагу на ОП?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Досягнення програмних результатів завдяки оптимально обраним формам і методам навчання і викладання</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Робочі програми навчальних дисциплін</i> <i>Силабуси</i></p>	<p>Підкритерій 4.1 містить вимоги щодо форм навчання і викладання, визначаючи, що вони мають (1) сприяти досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних РН, (2) відповідати вимогам студентоцентрованого підходу, та (3) відповідати принципам академічної свободи.</p> <p>Відповідність методів навчання і викладання заявленим цілям є проявом принципу <i>fitness for purpose</i> (див. вище). ЗВО має надати раціональне пояснення обраним ним методам у термінах відповідності програмним РН.</p> <p>Скажімо, якщо ОП передбачає одним із результатів навчання – вміння застосовувати певне програмне</p>

<p>Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Яким чином досягається те, щоб вибір форм і методів навчання і викладання був зрозумілий для студентів?</i> <i>Як студентоцентрований підхід реалізується в освітньому процесі?</i> <i>Що робить ЗВО для того, щоб НПП обирали форми і методи навчання і викладання, відповідні студентоцентрованому підходу?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Реалізація студентоцентрованого підходу в навчанні на ОП</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи та інші матеріали, що демонструють реалізацію студентоцентрованого підходу в навчанні на ОП</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>забезпечення для вирішення певних прикладних задач, то ЗВО матиме раціональне пояснення для вибору методів навчання і викладання, які передбачають виконання практичних завдань із використанням цього програмного забезпечення. Водночас, якщо фактично застосовується лише теоретичне навчання, такий метод не може вірогідно призвести до досягнення відповідного РН, що свідчить про <u>недолік</u> у контексті відповідності Критерію 4.</p> <p>Відповідність методів навчання і викладання програмним РН обґрунтовується у додатку до відомостей про самооцінювання через відповідну матрицю.</p> <p>Парадигмою студентоцентрованості може бути підхід, за яким студента розглядають як <i>суб'єкта</i> із власними унікальними інтересами, потребами, досвідом та бекграундом, і який спроможний бути автономним і відповідальним учасником освітнього процесу. Протилежністю цього підходу є парадигма студента як <i>об'єкта</i> навчання, який не спроможний на повноцінну агентність, а отже потребує виховання і догляду. У парадигмі студента–як–об'єкта останній неспроможний самостійно формулювати власні інтереси та потреби, а тому заклад вищої освіти патерналістично вирішує, що і як мають вчити студенти.</p> <p>ЗВО має продемонструвати, що застосовувані ним методи навчання і викладання відповідають концепту студентоцентрованості.</p> <p>Відповідність вимогам студентоцентрованого навчання не є дискретним показником – методи навчання і викладання загалом можуть бути «менше» чи «більше» студентоцентрованими. Експертна група має оцінити цей аспект лише виходячи із цілісного врахування усіх обставин у певному контексті.</p> <p>Зміст поняття «академічна свобода» розкритий у пункті 3</p>
<p>Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як ЗВО забезпечує те, що науково-педагогічні працівники вільно обирають форми та методи навчання та викладання, чи вони відповідають принципам академічної свободи?</i> <i>Як відповідність принципам академічної свободи враховує інтереси здобувачів вищої освіти за ОП?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Відповідність обрання форм та методів навчання та викладання принципам академічної свободи (навести приклади)</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає</p>	

експертам в разі потреби

*Положення про організацію освітнього процесу
Результати опитування НПП та здобувачів вищої
освіти*

*Увага! Для уточнення інформації експерти можуть
вимагати або ЗВО може надати необхідні
документи!*

частини першої статті 1 Закону України «Про вищу освіту». Ця вимога у контексті підкритерію 4.1 означає, що методи навчання і викладання, що застосовуються на ОП, мають базуватися на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів.

Академічна свобода є передумовою для належного виконання ЗВО одного із своїх основних призначень у вільному демократичному суспільстві – розвиток людського мислення через критичне ставлення до усталених догм, як наукових, так і суспільних.

Наприклад, під час виконання навчальних завдань у царині соціальних наук здобувачі освіти мають бути вільними обирати теми для досліджень, у тому числі теми, які є соціально, політично або етично контраверсійними. Особисті погляди викладачів з тих чи інших питань, формальні чи неформальні інституційні практики не мають бути перешкодою для реалізації здобувачами освіти своєї академічної свободи у цих питаннях. Це ж стосується і викладачів, які можуть включати обговорення таких тем до матеріалів своїх дисциплін.

У межах цього підкритерію також оцінюється, чи форми навчання (денна, заочна тощо) у межах ОП відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за його наявності).

Підкритерій 4.2

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та

Уточнювальні питання

Яким чином учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів?

На яких етапах освітнього процесу учасникам надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх

Підкритерій 4.2 стосується інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес.

Підкритерій підкреслює, що надавана здобувачам інформація має бути доступною, зрозумілою і вчасною. Під час акредитаційної експертизи має бути з'ясовано, чи дійсно здобувачі освіти забезпечені такою інформацією, чи інформація, що їм надається, відповідає дійсності і т. ін.

Рекомендованою формою представлення інформації про освітні компоненти є силабус. Підкритерій 4.2 не вимагає

критеріїв оцінювання у
межах окремих освітніх
компонентів

компонентів?
*Як забезпечується доступ до інформаційних ресурсів
щодо освітньої діяльності?*
*Яка конкретно інформація щодо навчання висвітлена
на сайті та у віртуальних навчальних середовищах?*
*Чому була обрана певна форма інформування? Які, на
думку ЗВО, сильні і слабкі сторони обраної форми
інформування? Що у ній варто покращити? Що
заплановано зробити з метою такого удосконалення?*
Рекомендовані показники виконання
*Повнота надання інформації щодо цілей, змісту та
очікуваних результатів навчання, порядку та
критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх
компонентів*
*Наявність інформації щодо цілей, змісту та
очікуваних результатів навчання, порядку та
критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх
компонентів на інтернет-ресурсах ЗВО*
*Вчасність надання інформації щодо цілей, змісту та
очікуваних результатів навчання, порядку та
критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх
компонентів.*
**Документи та інші матеріали, що ЗВО надає
експертам в разі потреби**
Графік організації освітнього процесу
Розклади атестаційних тижнів (сесій)
Силабуси
Робочі програми навчальних дисциплін
Результати опитування здобувачів вищої освіти
*Посилання на систему дистанційного навчання (за
наявності)*

обов'язкової наявності силабусів, однак їх наявність буде розглядатися як сильна перевага.

Якщо ЗВО обирає інші форми інформування здобувачів, він повинен мати раціональне пояснення для цього. Звертаємо увагу, обов'язкового створення т. зв. «навчально-методичних комплексів дисциплін» (НМКД) наразі не передбачено жодним нормативним документом, а тому їх доцільність для подання інформації про дисципліни здобувачам освіти (якщо ЗВО обрав такий спосіб) має окремо обґрунтовуватися ЗВО.

<p>Підкритерій 4.3</p> <p>Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які елементи досліджень використовуються у освітній діяльності за ОП?</i> <i>Яким чином здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових тем кафедр та/або індивідуальних тем досліджень викладачів під час освітнього процесу на ОП?</i> <i>Які конкретно наукові досягнення, індивідуальні та колективні, використовуються в освітньому процесі та позанавчальній діяльності на ОП?</i> <i>Чи проходять студенти практику в науково-дослідній лабораторії (НДЛ) (за наявності) та які її результати?</i> <i>Підтримку яких стейкхолдерів підтримали наукові проекти здобувачів вищої освіти та викладачів?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Поєднання навчання і досліджень викладачів та здобувачів освіти на ОП</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП, Силабуси</i> <i>Робочі програми навчальних дисциплін</i> <i>Програми конференцій</i> <i>Програми діяльності НДЛ, науково-методичний центрів (НМЦ) тощо</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 4.3 акцентує увагу на поєднанні навчання і досліджень під час освітнього процесу.</p> <p>Форми імплементації дослідницького компоненту у освітній процес можуть відрізнятися в залежності від місії ЗВО, цілей ОП, особливостей спеціальності та рівня вищої освіти.</p> <p>У контексті підкритерію 4.3 ЗВО має продемонструвати, що він серйозно підійшов до питання впровадження досліджень в освітній процес на конкретній ОП з урахуванням згаданих особливостей і готовий надати раціональне пояснення своїм рішенням.</p> <p>Імітація поєднання навчання і досліджень (наприклад, організація фіктивних «студентських науково-практичних конференцій», участь у яких є дефакто обов'язковою) є недоліком у контексті відповідності Критерію 4.</p>
<p>Підкритерій 4.4</p> <p>Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади,</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Чи є система перегляду та оцінювання змісту освітніх компонентів? На основі чого вони оновлюються?</i> <i>Як визначається, які сучасні практики та наукові досягнення слід використовувати у навчанні? Скільки часу триває</i></p>	<p>Підкритерій 4.4 стосується оновлення викладачами змісту освіти на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.</p> <p>Цей підкритерій дещо перегукується із підкритерієм 1.3, який вимагає врахування «тенденцій розвитку спеціальності»</p>

<p>яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі</p>	<p><i>оновлення контенту, чи є перешкоди до оновлення? Хто виступає ініціатором оновлення? Як часто звертаються до перегляду змісту дисциплін і як це перевіряється?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Наявність вимог щодо регулярного оновлення навчально-методичні матеріалів</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Протоколи (кафедра, вчена рада та ін.), на яких обговорювались зміни Навчальні плани Робочі програми навчальних дисциплін, Силабуси Документ про порядок розробки та затвердження робочих програм навчальних дисциплін. Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>під час формулювання цілей та програмних РН. Підкритерій 4.4 містить аналогічну вимогу щодо змісту освіти – тобто безпосереднього наповнення навчальних дисциплін.</p> <p>Ситуація, коли зміст переважної більшості навчальних дисциплін не оновлювався протягом тривалого часу, є неприйнятною. Винятком можуть бути дисципліни із основ певної науки, якщо зміст відповідних наукових положень є загальноновизнаним і сталим у науковій спільноті. Однак у такому разі викладачі все одно мають оновлювати свої курси з точки зору методів викладання, матеріалів для підготовки тощо.</p>
<p>Підкритерій 4.5</p> <p>Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Як реалізуються програми міжнародної академічної мобільності на ОП? З якими проблемами зустрічаються здобувачі вищої освіти та як ці проблеми долаються? До яких міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних є доступ для здобувачів освіти та НПП на ОП? Як стимулюється і підтримується міжнародний обмін студентами та викладачами у поєднанні із навчальним процесом, якою є динаміка кількісного показника на ОП? Чи наявні програми подвійних дипломів, чим вони корисні для реалізації програми? У яких міжнародних проектах беруть участь студенти та викладачі на ОП? Чи передбачає ОП ознайомлення здобувачів із світовими науковими здобутками у відповідних галузях? Наведіть приклади щодо конкретних освітніх компонентів</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p>	<p>Підкритерій 4.5 стосується інтернаціоналізації діяльності ЗВО. Він вимагає від закладу продемонструвати, що навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані із визначеною інституційною політикою та стратегією інтернаціоналізації, а сам зміст освіти, де це є застосовним, передбачає ознайомлення із сучасними досягненнями світової науки у відповідній галузі.</p>

Наявність та поширеність практик участі здобувачів вищої освіти у міжнародній діяльності, їхня позитивна динаміка за час реалізації ОП
Наявність стимулів для здобувачів вищої освіти та викладачів для участі у міжнародній співпраці
Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби
Договори про академічну мобільність
Результати опитування здобувачів вищої освіти, які пройшли навчання чи окремі програми за кордоном
План/програма роботи підрозділу/особи, що координує діяльність з інтернаціоналізації
Посилання на сайт щодо інформації про інтернаціоналізацію
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Підкритерій:

5.1. *Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь*

5.2. *Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).*

5.3. *Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.*

5.4. *У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.*

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 5.1</p> <p>Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які форми проведення контрольних заходів існують на ОП? Чим досягається їх прозорість і зрозумілість для здобувачів вищої освіти?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Наявність чітких та зрозумілих форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Положення про організацію освітнього процесу Документ, що регламентує написання робочої програми навчальних дисциплін (РПНД) Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 5.1 містить набір загальних вимог щодо контрольних заходів. Він стосується як поточного, так і підсумкового контролю (атестації).</p> <p>Згідно із цим підкритерієм, контрольні заходи та критерії їх оцінювання мають бути (1) чіткими і зрозумілими, (2) валідними, тобто здатними перевірити те, що заплановано для перевірки, (3) заздалегідь оприлюдненими.</p> <p>Виконання вимоги (2) обґрунтовується ЗВО у додатку до відомостей про самооцінювання ОП і аналізується експертами безпосередньо на основі вивчення відповідних матеріалів (силабусів, завдань для контрольних заходів тощо). Виконання вимог (1) і (3) оцінюється, базуючись на доказах, зібраних під час акредитаційної експертизи, зокрема інформації, отриманої під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Використання невалідних методів контролю, а так само недостатня чіткість і зрозумілість критеріїв оцінювання є недоліком у контексті відповідності Критерію 5.</p>
<p>Підкритерій 5.2</p> <p>Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які саме форми контрольних заходів обрані для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в межах навчальних дисциплін? Як вони дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання? Чи ці форми пропонують різнорівневі види завдань, у тому числі самоконтроль? Які саме?</i></p>	<p>Підкритерій 5.2 вимагає від ЗВО використання форми атестації, які визначені у відповідному стандарті вищої освіти. Якщо такий стандарт затверджено, використання відповідної форми атестації є обов'язковим для ЗВО.</p> <p>Оскільки стандарти вищої освіти визначають лише мінімальні вимоги, ЗВО можуть вводити також і форми атестації, що не передбачені стандартом. Наприклад, якщо у стандарті передбачається атестація у формі захисту кваліфікаційної роботи, то ЗВО може додатково до цього вводити також атестацію у формі кваліфікаційного іспиту.</p>

	<p>Рекомендовані показники виконання <i>Форми контрольних заходів, які дозволяють встановити досягнення результатів навчання</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Положення про організацію освітнього процесу</i></p>	<p>Однак вимоги стандарту мають бути дотримані у будь-якому разі. Виняток становлять спеціальності, за якими атестація магістрів проводиться у вигляді Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ). Для таких спеціальностей ЄДКІ є єдиною формою атестації випускників програми.</p>
<p>Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Коли саме інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти?</i> <i>Чи регламентується це нормативною базою ЗВО?</i> <i>Чи практикується збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?</i> <i>Яким чином він здійснюється?</i> <i>Як враховується отримана інформація для вдосконалення освітнього процесу?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Вчасність та доступність інформації про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти</i> <i>Наявність системи збору інформацію щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти Робочі програми навчальних дисциплін.</i> <i>Документи про організацію навчального процесу.</i> <i>Посилання на сайт із розміщенням розкладу атестаційних тижнів (сесії)</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Уточнювальні питання

*Чи форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?
Якщо ЗВО додав форми атестації, як це сприяє перевірці досягнення результатів навчання?*

Рекомендовані показники виконання

*Відповідність форм атестації здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)
Вмотивованість доданих форм атестації*

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

*Опис ОП
Вимоги до виконання кваліфікаційних робіт
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!*

Підкритерій 5.3

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Уточнювальні питання

Який документ ЗВО містить процедуру проведення контрольних заходів? Чи доступний документ для здобувачів вищої освіти та викладачів, яким чином це забезпечується? Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення документа (за наявності)

Рекомендовані показники виконання

Наявність сформованих процедур у програмі навчальних дисциплін та іншому методичному забезпеченні дисципліни.

*Моніторинг обізнаності здобувачів вищої освіти з процедурами проведення контрольних заходів
Посилання на сайт ЗВО*

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреб

Документ, що містить процедуру проведення контрольних заходів

Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Підкритерій 5.3 стосується процедурних аспектів проведення контрольних заходів. Якість відповідних правил і послідовність у їх дотриманні є важливою передумовою для надійності кінцевих результатів оцінювання.

Підкритерій вимагає, щоб правила проведення контрольних заходів були (1) чіткими і зрозумілими, (2) доступними для всіх учасників освітнього процесу, (3) забезпечували об'єктивність екзаменаторів, (4) включали процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, (5) послідовно дотримувалися під час реалізації ОП.

Правила щодо об'єктивності екзаменаторів можуть передбачати анонімне оцінювання робіт, залучення зовнішніх екзаменаторів тощо. У будь-якому разі, ЗВО має продемонструвати, що він серйозно підійшов до питання забезпечення об'єктивності екзаменаторів.

У контексті процедур оскарження здобувачі освіти повинні реально, а не ілюзорно, порушувати будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів, і очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Ситуація, коли оскарження результатів контрольних заходів відбувається суто *ad hoc* (в цьому випадку), загалом є неприпустимою. Такі самі міркування стосуються правил повторного проходження контрольних заходів.

Аналогічно до підкритеріїв 3.3 і 3.4, під час з'ясування відповідності цьому підкритерію необхідно звертати увагу як на якість самих правил, так і на послідовність їхнього фактичного застосування.

<p>Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Яким чином забезпечується об'єктивність та неупередженість екзаменаторів?</i> <i>Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів?</i> <i>Чи були випадки застосування відповідних процедур на ОП?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Об'єктивність оцінювання контрольних заходів</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи, які підтверджують наявність відповідних механізмів та процедур</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Якими є процедури повторного проходження контрольних заходів (з прикладами)?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Наявність чітких і зрозумілих процедур повторного проходження контрольних заходів</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Положення про організацію освітнього процесу</i> <i>Результати опитування здобувачів освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	

<p>Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Чи є можливість оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів? Як воно регламентоване?</i> <i>Чи зустрічалися такі випадки на ОП? Як були врегульовані?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність практик оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Положення про організацію освітнього процесу або інший відповідний документ</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 5.4 Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Чи наявні в ЗВО документи та інші матеріали, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності? Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення документа (за наявності)</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність в ЗВО документів, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи та інші матеріали, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i></p>	<p>Підкритерій 5.4 стосується забезпечення академічної доброчесності під час реалізації ОП. Забезпечення академічної доброчесності має бути частиною внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО і передбачає, як мінімум, такі елементи як (1) політику, стандарти та внутрішню нормативну базу ЗВО з цього питання; (2) інституційне забезпечення – наявність окремих структурного підрозділу (посадової особи), який (яка) опікується питаннями академічної доброчесності, або чіткий розподіл відповідних функцій та повноважень між наявними структурними підрозділами (посадовими особами) ЗВО; (3) відповідні інформаційно-технологічні засоби. За підкритерієм, політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності мають бути наперед визначеними, чіткими і зрозумілими. Вони можуть мати форму Кодексу честі або іншого документа відповідно до</p>

	<p><i>Результати перевірки кваліфікаційних робіт на дотримання академічної доброчесності</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>рішення ЗВО. Ці процедури мають передбачати як механізми моніторингу дотримання академічної доброчесності (перевірка письмових робіт з метою виявлення текстових та інших запозичень без коректних посилань, <i>peer review</i> (рецензування) наукових текстів перед публікацією, анонімне опитування здобувачів вищої освіти щодо наявності/відсутності порушень академічної доброчесності тощо), а також дієві, зрозумілі та прозорі процедури реагування на такі порушення і притягнення до академічної відповідальності.</p>
<p>Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які технологічні рішення використовуються як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?</i> <i>Яким чином відбувається перевірка на антиплагіат кваліфікаційних робіт?</i> <i>Чи формується репозитарій кваліфікаційних робіт (зокрема і в межах ОП), якщо такий є?</i> <i>Які програми перевірки використовуються?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність технологічних рішень для протидії порушенням академічної доброчесності</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи та інші матеріали, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності</i> <i>Результати перевірки кваліфікаційних робіт на антиплагіат</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Дотримання академічної доброчесності не зводиться лише до наявності певних процедур та інших інституційних механізмів. Академічна доброчесність має бути в основі інституційної культури ЗВО, і це має бути відчутним. ЗВО має приділяти увагу доведенню цінності, політик та процедур академічної доброчесності до усіх учасників освітнього процесу.</p> <p>Підкритерій вимагає від ЗВО також здійснення заходів із популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти. Формами цього є введення в ОП окремих ОК, присвячених академічній доброчесності та навичкам академічного письма, реалізація ЗВО окремих короткострокових навчальних модулів з цієї тематики тощо.</p> <p>Окрім того, у межах цього підкритерію експертна група</p>

<p>Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Яким чином академічна доброчесність стає особистісною мотивацією/переконанням для здобувачів вищої освіти? Що ЗВО для цього робить? З якими викликами у сфері дотримання доброчесності зустрічається ЗВО при реалізації ОП? Як їх долає?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Створене середовище, в якому порушення академічної доброчесності є неприпустимим</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи та інші матеріали, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>має оцінити ефективність технологічних рішень, що їх ЗВО використовує з метою запобігання та протидії проявам академічної недоброчесності.</p> <p>Слід зауважити, що Закон України «Про освіту» відносить до порушень академічної доброчесності необ'єктивне оцінювання (абзац дев'ятої частини п'ятої статті 42). Отож політика і процедури ЗВО з цього питань мають також включати порядок реагування на факти необ'єктивного оцінювання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Ситуацією повної відповідності у частині цього підкритерію є наявність у ЗВО політики «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності, втілена в інституційну культуру та підкріплена відповідними процедурами та інституційними практиками.</p> <p>Відсутність, недовірність чи фіктивність системи забезпечення академічної доброчесності є недоліками у контексті відповідності Критерію 5.</p> <p>Під час акредитаційної експертизи експертна група має упевнитися у тому, що процедури запобігання академічній недоброчесності працюють належним чином – насамперед, через перевірку на наявність текстових збігів кваліфікаційних або інших робіт випускників (здобувачів вищої освіти) програми останніх років.</p>
<p>Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які види реакції можливі в ЗВО на порушення академічної доброчесності?</i> <i>Чи унормована реакція на порушення академічної доброчесності у нормативних актах та документах?</i> <i>Чи були випадки виявлення порушення академічної доброчесності на ОП та які заходи у цьому раз були вжиті?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Нульова толерантність академічної доброчесності</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи та інші матеріали, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності</i> <i>Результати опитування НПП</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i></p>	

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 61 із 91	

Критерій 6. Людські ресурси

Підкритерії:

6.1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.
(заповнити **ТАБЛИЦЮ 2** в додатку).

6.2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

6.3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

6.4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

6.5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

6.6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 6.1</p> <p>Підкритерій 6.2</p> <p>Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Чи враховує процедура конкурсного добору професіоналізм викладачів як вимогу?</i></p> <p><i>Чи вживаються заходи для залучення кращих викладачів на ОП та які саме?</i></p> <p><i>З якими проблемами стикається ЗВО під час добору викладачів на програму? Які заходи заплановано для їх усунення?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Відповідний рівень професіоналізму викладачів на ОП, мінімізація плинності кадрів</i></p>	<p>Підкритерій 6.1 стосується відповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним РН.</p> <p>Цей підкритерій слідує принципіві <i>fitness for purpose</i>, вимагаючи, щоб ЗВО добирав викладачів, виходячи із визначених цілей ОП (а не навпаки).</p> <p>У відомостях про самооцінювання ЗВО обґрунтовує відповідність викладачів тим дисциплінам, які вони викладають. У свою чергу, дисципліни співвідносяться з відповідними програмними РН під час аналізу підкритерію 2.2.</p> <p>Кадрова автономія ЗВО означає, що саме заклад є відповідальним за рішення щодо викладання певної дисципліни певним викладачем. Водночас, ЗВО повинен мати раціональне пояснення щодо кожної дисципліни в термінах академічної або професійної кваліфікації викладача.</p>

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

Положення про проведення конкурсу на заміщення посад або інший документ, що регламентує обрання викладачів

Результати опитування здобувачів освіти

Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Терміни «академічна кваліфікація» і «професійна кваліфікація» для цілей застосування Критеріїв мають автономне значення, яке не пов'язане із формальними освітніми та професійними кваліфікаціями. «Академічна кваліфікація», загалом, відсилає до компетентностей у певній сфері, свідченням яких є наявність освіти або наукова діяльність у цій сфері, у той час як «професійна кваліфікація» означає досвід професійної діяльності у відповідній сфері, що дозволяє фахово викладати відповідну дисципліну.

Вимоги підкритерію 6.1 є вужчими, аніж вимоги щодо кваліфікації викладачів, викладені у Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності, затверджених постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 (зі змінами) (далі – Ліцензійні умови).

Ліцензійні умови визначають насамперед вимоги щодо складу *групи забезпечення спеціальності*. Водночас, група забезпечення і коло викладачів, які викладають на певній ОП, не завжди збігаються. Скажімо, на ОП можуть викладати викладачі, які включені до груп забезпечення інших спеціальностей; або ж, якщо у межах спеціальності наявні декілька ОП, то певні викладачі із групи забезпечення можуть викладати не на всіх ОП.

Як наслідок, Ліцензійні умови вимагають співвіднесення викладачів із спеціальністю, але не містять будь-яких вимог щодо їх співвіднесення із конкретними дисциплінами.

Ліцензійні умови пропонують перелік формалізованих критеріїв, що дозволяють встановити відповідність *викладачів і спеціальностей*. Оскільки підкритерій 6.1 вимагає співвіднесення *викладачів і дисциплін*, такий набір формалізованих критеріїв у цьому контексті недостатній. Отож, питання щодо відповідності певного викладача певній дисципліні є предметом оцінки експертної групи, ґрунтуючись на індивідуальному підході та беручи до уваги

		надані ЗВО пояснення Підкритерій 6.2 стосується процедур конкурсного добору викладачів. Для того, аби виконати цей підкритерій, ЗВО має продемонструвати, що під час проведення конкурсу на посади викладачів саме їхній професіоналізм та спроможність забезпечити викладання відповідно до цілей ОП, а не будь-які інші міркування, є вирішальними для результатів конкурсного добору. Якщо ці критерії добору є формально зафіксованими, ЗВО має продемонструвати, що вони дійсно втілюються в інституційну практику.
Підкритерій 6.3 Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу	Уточнювальні питання <i>Чи залучені роботодавці до організації та реалізації освітнього процесу? Як це відбувається? Чим зумовлюється їхня активність або інертність у цих процесах?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Існування механізмів і практик залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документальне підтвердження залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу (договори, угоди тощо)</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i>	Підкритерій 6.3 залучення роботодавців, до освітнього процесу. У рамках цього критерію ЗВО має продемонструвати, що він залучає роботодавців, які мають авторитет у відповідній галузі або регіоні та є лідерами ринку (сфери послуг, робіт, товарів, продукції) для проведення теоретичних і практичних занять на відповідних освітніх програмах, залучає роботодавців до розробки програм наукових досліджень, використовує науковий та виробничий потенціал роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт, а також організовує стажування педагогічних та науково-педагогічних кадрів на виробництві.
Підкритерій 6.4 Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО	Уточнювальні питання <i>Чи залучені професіонали-практики, експерти та представники роботодавців до викладання та організації освітнього процесу? Як сприймають здобувачі освіти подібні ініціативи? Які організаційні та інші проблеми спостерігаються</i>	Підкритерій 6.4 передбачає оцінювання того, чи залучає ЗВО до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Загалом, таке залучення не обов'язково повинне мати формальний характер трудових відносин із певними особами, що не є викладачами. Достатньо продемонструвати, що в

<p>залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців</p>	<p><i>та які шляхи їхнього вирішення пропонуються?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Існування механізмів і практик залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документальне підтвердження залучення роботодавців до навчального процесу (договори, угоди тощо)</i> <i>Результати опитування здобувачів освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>аудиторних зайняттях беруть участь «зовнішні» професіонали.</p> <p>Підкритерій 6.4 не є жорсткою вимогою, тому відсутність відповідних практик, як правило, не буде вважатися суттєвим недоліком.</p>
<p>Підкритерій 6.5</p> <p>Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Якими є професійні потреби викладачів? Яким чином існуюча в ЗВО система професійного розвитку дозволяє їх задовольнити?</i> <i>Чи існує в ЗВО програма сприяння професійному розвитку викладачів?</i> <i>Які заходи вживаються для підвищення фаховості викладачів?</i> <i>Які існують процедури моніторингу рівня професіоналізму викладача?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Наявність системи сприяння професійному розвитку викладачів на ОП</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документ, що регламентує систему професійного розвитку викладача</i> <i>Програма підвищення кваліфікації по ЗВО для викладачів на ОП</i></p>	<p>Підкритерій 6.5 стосується професійного розвитку викладачів.</p> <p>У рамках цього підкритерію ЗВО має продемонструвати, що він має налагоджену систему професійного розвитку викладачів, власну або у співпраці із іншими організаціями.</p> <p>Проходження усіма викладачами «підвищення кваліфікації» не обов'язково свідчить про наявність дієвої системи професійного розвитку. ЗВО має обґрунтувати, а експертна група – оцінити, наскільки система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам самих викладачів, а також чи спричиняється вона до реального підвищення якості викладання.</p>

	<p><i>Перелік установ-партнерів, спільно з якими реалізується систему професійного розвитку викладача</i></p> <p><i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 6.6</p> <p>Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Чи створена система заохочення викладачів (у т.ч. нематеріального характеру) за досягнення у фаховій сфері або інші форми стимулювання?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Наявність системи заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері або інших форм стимулювання</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Документи щодо системи матеріального і морального заохочення викладачів або інших форм стимулювання</i></p> <p><i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 6.6 стосується стимулювання викладацької майстерності. У цьому контексті ЗВО має продемонструвати, що він має систему матеріального та/або морального заохочення викладачів до досконалості у викладанні.</p>

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Підкритерій:

7.1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

7.2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми. (оцінюється безпосередньо на місці: через інтерв'ю студентів і викладачів (чи є там безоплатність? чи достатньо ресурсів?) та відвідування цієї інфраструктури).

Підкритерій 7.2 стосується безоплатного доступу викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Якщо під час акредитаційної експертизи експертна група встановить, що доступ до відповідних ресурсів не є безоплатним або з інших причин є утрудненим, це є недоліком у контексті відповідності Критерію 7.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
	Стор. 66 із 91		

7.3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси.

7.4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

7.5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою.

7.6. Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 7.1</p> <p>Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?</p>	<p>Уточнювальні питання Заповнити таблицю 4. Як формуються фінансові ресурси ОП? Чи є вони достатніми? Доведіть, що навчально-методичне забезпечення сприяє досягненню цілей, завдань, програмних результатів навчання. Які заходи вживаються ЗВО задля позитивного вирішення недостатнього забезпечення на ОП?</p> <p>Рекомендовані показники виконання Відповідність та достатність фінансового, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення цілям, завданням та програмним результатам навчання Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби Документ про фінансову діяльність за останні 3 роки. Документи про права власності на об'єкти, які</p>	<p>Підкритерій 7.1 стосується наявних фінансових, матеріально-технічних ресурсів та навчально-методичного забезпечення ОП.</p> <p>Аналогічно до людських ресурсів (див. коментар до підкритерію 6.1), оцінювання достатності матеріально-технічних ресурсів відбувається у контексті цілей та програмних РН кожної конкретної програми. У відомостях про самооцінювання ЗВО має продемонструвати, а експертна група – пересвідчитися у реальному використанні спеціальних матеріально-технічних ресурсів (власних або тих, що використовуються у співпраці), які є необхідними для викладання конкретних дисциплін, включених до ОП. Оцінювання достатності цих ресурсів для певної дисципліни здійснюється експертною групою.</p> <p>Одночасно ЗВО у відомостях про самооцінювання надає також інформацію щодо загального матеріально-технічного забезпечення, зокрема забезпечення навчальними та іншими приміщеннями.</p>

	<p><i>використовуються у навчальному процесі. Навчально-методична документація відповідно до внутрішніх вимог ЗВО Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Відповідно до формулювання підкритерію 7.1, експертна група має встановити, як мінімум, чи є достатнім для реалізації ОП: (1) бібліотека, у т. ч. наповнення фондів, (2) інша інфраструктура, (3) обладнання, необхідність якого зумовлена особливостями програми. Однак, цей перелік не є вичерпним. Наприклад, експертна група може оцінити, чи має ЗВО та ОП достатнє програмне забезпечення, фінансове та навчально-методичне забезпечення і т. ін.</p>
<p>Підкритерій 7.3</p> <p>Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?</p> <p>Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпеку освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Чи проводиться опитування серед здобувачів вищої освіти на ОП щодо їхніх потреб та інтересів, які можуть бути враховані при створенні освітнього середовища? Чи були і як враховані його результати? Яким чином гарантується безпека життя та здоров'я здобувачів вищої освіти? Чи відповідають механізми забезпечення безпеки освітнього середовища нормативним документам? Які конкретні заходи безпеки вжито в ЗВО для безпеки життя і здоров'я здобувачів вищої освіти? Чи відображені питання безпеки життя та здоров'я здобувачів вищої освіти у плані / стратегії ЗВО. З якими проблемами у сфері психічного здоров'я найчастіше стикаються здобувачі ОП? Які заходи ЗВО вживає з метою підтримки психічного здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП? Наскільки ці заходи, на думку ЗВО, є ефективними? Що у них варто удосконалити?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Створення освітнього середовища, яке задовольняє</i></p>	<p>Підкритерій 7.3 стосується освітнього середовища ЗВО.</p> <p>«Освітнє середовище» є чимось більшим за просту сукупність матеріальних умов, в яких відбувається діяльність ЗВО. Воно включає також цінності академічної спільноти, практики соціальних взаємодій (зокрема взаємоповага та взаємна вимогливість), суб'єктивний досвід усіх учасників освітнього процесу. Освітнє середовище як таке стосується освітньої діяльності (матеріальні умови навчання, взаємовідносини із викладачами тощо) і позаосвітньої діяльності (можливості для соціальних активностей на кампусі, гуртожитки, студентські сервіси тощо).</p> <p>Підкритерій 7.3 вимагає, щоб освітнє середовище ЗВО було (1) безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП, та (2) дозволяло задовольнити їхні потреби та інтереси.</p> <p>Безпека для здоров'я має оцінюватися не лише у контексті безпеки для фізичного здоров'я (дотримання санітарних норм, охорона публічного порядку), але і психічного здоров'я здобувачів вищої освіти. ЗВО має серйозно сприймати факт того, що студенти стикаються із проблемами у цій сфері, і пропонувати власні рішення.</p> <p>У контексті спроможності освітнього середовища задовольнити потреби та інтереси здобувачів, ЗВО має</p>

<p>психічне здоров'я)</p>	<p><i>потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, безпечно для їх життя і здоров'я</i> <i>Постійне вдосконалення безпеки середовища</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>продемонструвати, що під час прийняття рішень щодо організації освітнього середовища саме потреби та інтереси студентів є вирішальним чинником, що береться до уваги. Ці потреби та інтереси мають належним чином виявлятися; у цьому контексті надзвичайно важливою є співпраця ЗВО із органами студентського самоврядування.</p>
<p>Підкритерій 7.4</p> <p>Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Яким чином відбувається комунікація зі студентами ОП? Чи є така комунікація, на думку ЗВО, ефективною? Які є її недоліки, та що заплановано зробити задля їх усунення?</i> <i>Які існують механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти за ОП?</i> <i>Яким чином надається організаційна, інформаційна та консультативна підтримка здобувачів вищої освіти?</i> <i>Яким чином надається соціальна підтримка здобувачів вищої освіти за ОП, якщо такі приклади були?</i> <i>Які проблеми здобувачів освіти виявлені та чи вдалося їх вирішити за допомогою такої організації підтримки?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Функціонування механізмів освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти та задоволеність ними здобувачів вищої освіти</i></p>	<p>Підкритерій 7.4 стосується різних видів підтримки здобувачів вищої освіти, що навчаються на ОП.</p> <p>Освітня підтримка – це підтримка здобувачів освіти у контексті питань, що безпосередньо стосуються організації навчання і викладання. Зокрема, йдеться про якість роботи деканатів, інших допоміжних підрозділів та їх взаємодії із студентами. Також освітня підтримка включає в себе індивідуальну взаємодію викладачів із студентами</p> <p>Організаційна підтримка стосується, наприклад, взаємовідносин студентів із ЗВО з адміністративних питань (отримання довідок і т. ін.).</p> <p>Інформаційна підтримка включає у себе наявність зручної та ефективної системи інформування здобувачів освіти як з освітніх, так і позаосвітніх питань. Мова йде як про наявність відповідної інформації у вільному доступі (напр., на сайті ЗВО), так і практики інформаційної взаємодії між ЗВО та студентами.</p> <p>Консультативна і соціальна підтримка стосується насамперед сервісів, які надає ЗВО у відповідних сферах (консультування з приводу працевлаштування, психологічна підтримка і т. ін.)</p> <p>Якість підтримки здобувачів вищої освіти оцінюється</p>

	<p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи та інші матеріали, що унормовують механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>виходячи з їхньої зручності та корисності для здобувачів, задоволеності останніх.</p>
<p>Підкритерій 7.5 Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як заклад вищої інформує про права на освіту осіб з особливими освітніми потребами?</i> <i>Як заклад вищої забезпечує реалізацію прав на освіту осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за ОП?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Достатність умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами</i> <i>Наявність інфраструктури для людей з особливими потребами</i> <i>Наявність служби супроводу для людей з особливими потребами</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Правила прийому ЗВО</i> <i>Інші документи, які регулюють перебування особами з особливими освітніми потребами в ЗВО</i> <i>Інформація на сайті</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 7.5 стосується створення умов для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами.</p> <p>Особами з особливими освітніми потребами є особи, які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення їхнього права на освіту (пункт 20 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту»). Особливі потреби не зводяться до інвалідності. Додаткову підтримку можуть потребувати, для прикладу, студенти, що мають дітей.</p> <p>Хоч ЗВО не може бути зобов'язаним підлаштовуватися під особливу ситуацію кожного студента, він має продемонструвати, що він вжив усіх розумних залежних від нього заходів, аби забезпечити умови для здобуття права на освіту тим здобувачам, які мають особливі освітні потреби.</p>

Підкритерій 7.6

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Уточнювальні питання

З якими основними викликами стикається ЗВО у вирішенні конфліктних ситуацій? Що заплановано зробити, аби подолати ці виклики?
Якою є процедура розгляду скарг, пов'язаних із сексуальними домаганнями? Наскільки ця процедура є ефективною в межах ОП? Що у ній можна було б покращити? Чи були подібні випадки в межах ОП та як вони були вирішені?
Якою є процедура розгляду скарг, пов'язаних із дискримінацією? Наскільки ця процедура є ефективною в межах ОП? Що у ній можна було б покращити? Чи були подібні випадки в межах ОП та як вони були вирішені?
Якою є процедура розгляду скарг, пов'язаних із корупцією? Наскільки ця процедура є ефективною в межах ОП? Що у ній можна було б покращити? Чи були випадки в межах ОП та як вони були вирішені?
Рекомендовані показники виконання
Наявність політики і процедур ЗВО врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією).
Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби
Документ, який регламентує політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій
Результати опитування здобувачів вищої освіти
Статут
Матеріали, які документують провадження за відповідними скаргами здобувачів
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Підкритерій 7.6 вимагає від ЗВО наявності політики і процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій має бути до розумної міри формалізованою і наперед визначеною. Вирішення всіх конфліктних ситуацій для цього випадку або на основі надмірно загальних правил є недоліком у контексті відповідності Критерію 7.

Правила вирішення конфліктних ситуацій мають обов'язково передбачати процедури щодо (1) розгляду повідомлень про сексуальні домагання, (2) дискримінацією та (3) корупцією. Відсутність чітких правил щодо бодай одного з цих елементів є недоліком у контексті відповідності Критерію 7.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
	Стор. 71 із 91		

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Підкритерії:

8.1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

8.2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

8.3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

8.4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

8.5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

8.6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

8.7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 8.1</p> <p>Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ,</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p>Чи наявні в ЗВО процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм? Як вони реалізуються? Яку роль ці процедури відіграють у внутрішній системі забезпечення якості ЗВО? Хто долучений до цих процедур та з якими функціями? Якою є періодичність перегляду ОП? Чи відбулися зміни в ОП та чим вони вмотивовані? З якими викликами ЗВО стикається у процесі впровадження цих процедур? Що заплановано</p>	<p>Підкритерій 8.1 вимагає від ЗВО продемонструвати, що розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.</p> <p>Відсутність таких процедур або їх недотримання у межах ОП сигналізує про недолік у контексті відповідності Критерію 8.</p>

<p>оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет</p> <p>Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?</p>	<p><i>зробити з метою їх подолання?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Існування дієвих процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Документ ЗВО, яким регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм та посилання на нього</i></p> <p><i>Документи та інші матеріали, що підтверджують зміни, внесені до ОП за результатами останнього перегляду, з мотивацією, чим вони були обґрунтовані</i></p> <p><i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 8.2</p> <p>Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП</p> <p>Яким чином студентське</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Яким чином збираються пропозиції здобувачів вищої освіти?</i></p> <p><i>Яким чином враховуються пропозиції здобувачів вищої освіти при розробці та перегляді освітніх програм?</i></p> <p><i>Чи студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП?</i></p> <p><i>Які питання є найбільш гострими для представників студентського самоврядування в контексті цієї ОП?</i></p> <p><i>Як ЗВО на них реагує/планує реагувати?</i></p> <p><i>Яким чином у ЗВО організована процедура опитувань здобувачів вищої освіти? За якою методологією та ким складаються анкети? Як технологічно організований процес опитувань? Як опрацьовуються їх результати? Які рішення</i></p>	<p>Підкритерій 8.2 стосується залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості.</p> <p>Отримання періодичного зворотного зв'язку від студентів є обов'язковим складовим внутрішнього забезпечення якості ОП. Як мінімум, ЗВО має організувати періодичні студентські опитування, результати яких повинні реально впливати на зміст навчання і викладання. Відсутність студентських опитувань або суто формальний підхід до їх проведення є недоліком у контексті відповідності Критерію 8.</p> <p>Водночас, опитування є не єдиним способом залучення студентів до процесів внутрішнього забезпечення якості. Підкритерій 8.2 прямо вимагає залучення органів студентського самоврядування (ОСС) до цих процесів. ЗВО має продемонструвати, що позиція стосовно будь-яких питань організації освітнього процесу сприймається серйозно та є</p>

<p>самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП</p>	<p><i>приймаються за наслідками опитувань (наведіть конкретні приклади)? З якими основними викликами ЗВО стикається у процесі упровадження цих процедур? Що заплановано зробити з метою їх подолання? Рекомендовані показники виконання Залучення здобувачів вищої освіти до розробки і перегляду освітніх програм. Наявність рішень про перегляд та оновлення ОП за результатами отримання зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти. Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби Результати опитування здобувачів вищої освіти Документальне підтвердження участі здобувачів освіти та студентського самоврядування у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>важливим фактором для прийняття рішень. Іншою позитивною практикою залучення студентів є проведення фокус груп або включення студентів до груп забезпечення якості ОП (якщо їх існування передбачено внутрішній системі забезпечення якості) ЗВО.</p>
<p>Підкритерій 8.3 Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості</p>	<p>Уточнювальні питання <i>З якими роботодавцями/об'єднаннями роботодавців співпрацює ЗВО у рамках забезпечення якості ОП? Чим обґрунтований саме такий вибір? Яким чином збираються пропозиції від роботодавців для перегляду ОП? Яким чином враховуються пропозиції роботодавців при розробці та перегляді ОП? Які інституційні форми залучення роботодавців передбачені у межах внутрішньої системи забезпечення якості освіти? Які проблеми реалізації ОП є найбільш гострими для роботодавців?</i></p>	<p>Підкритерій 8.3 присвячений взаємодії із роботодавцями у межах ВСЗЯ. Подібно до студентів, роботодавців слід розглядати як партнерів у цій системі, хоч і з необхідною поправкою на їх природньо різний рівень залученості у межах певної академічної спільноти: якщо студенти є невід'ємною частиною спільноти, то роботодавці є зовнішніми партнерами. Підкритерій 8.3 вимагає продемонструвати, що у межах ВСЗЯ взаємодія із роботодавцями носить серйозний та постійний характер. Якщо роботодавці залучаються лише епізодично, або їх залучення має лише формальний характер, це є недоліком у контексті відповідності Критерію 8.</p>

Як ЗВО реагує/планує на них реагувати?
Рекомендовані показники виконання
Залучати роботодавців безпосередньо або через свої об'єднання до процесу періодичного перегляду освітніх програм та інших процедур забезпечення її якості
Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби
Документальне підтвердження участі роботодавців безпосередньо або через свої об'єднання у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Підкритерій 8.4

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Уточнювальні питання
Як забезпечено процедуру збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників програми?
Яким чином враховуються пропозиції випускників програми при розробці та перегляді освітніх програм?
Якими є типові траєкторії працевлаштування випускників програми? Як ця інформація впливає на процеси перегляду ОП?
Рекомендовані показники виконання
Наявність інформації щодо кар'єрного шляху випускників (база даних випускників).
Наявність відділу/осіб, відповідальних за роботу із випускниками.
Наявність рішень про оновлення освітньої програми за результатами отримання зворотного зв'язку від випускників.
Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

Підкритерій 8.4 вимагає наявності практики збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.

Підкритерій 8.4 не вимагає збирання ЗВО абсолютно повної і документально підтвердженої інформації щодо працевлаштування випускників, або щоб цей процес був суворо формалізованим. Разом з тим, ЗВО має продемонструвати, що він вживає розумних заходів задля того, аби розуміти загальні кар'єрні шляхи випускників програми і використовувати їхній досвід під час перегляду ОП (опитування випускників, співпраця із асоціацією випускників тощо).

Якщо ЗВО не має таких практик, це є недоліком у контексті відповідності Критерію 8.

Документи та інші матеріали, які демонструють наявність практики збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників
Документальне підтвердження участі випускників у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП
Результати опитування випускників
Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Підкритерій 8.5

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Уточнювальні питання

Які конкретні недоліки ОП були виявлені під час її реалізації? Яка була причина цих недоліків? Як система забезпечення якості відреагувала на них? Наскільки, на думку ЗВО, реагування на недоліки у межах внутрішньої системи забезпечення якості освіти є ефективним? Що можна було б покращити?

Рекомендовані показники виконання

Виявлені/усунені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості протягом останніх двох років

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

Документи про розробку, затвердження, моніторинг та періодичного перегляду освітніх програм

Документи та інші матеріали, що підтверджують виявлені/усунені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості

Підкритерій 8.5 стосується реакції внутрішньої системи забезпечення якості на виявлені недоліки в ОП. Для того, щоб виконати цей критерій, ЗВО має продемонструвати, що внутрішня система забезпечення якості забезпечила адекватне реагування на недоліки, які виявлялися в ОП під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості, а також поширювала позитивні практики, наявні на ОП.

<p>Підкритерій 8.6</p> <p>Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як враховані зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій при перегляді ОП? Які проблеми щодо освітньої діяльності за цією ОП були актуалізовані після акредитацій інших ОП?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Урахування зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій при перегляді ОП</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документальне підтвердження врахування зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій при перегляді ОП</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 8.6 вимагає продемонструвати, що ЗВО врахував зауваження і пропозиції, висловлені під час попередніх акредитацій (у тому числі акредитацій інших ОП, якщо виявлені недоліки мають інституційний характер). Це забезпечує корисність процедури акредитації для самого ЗВО як засобу удосконалення його діяльності.</p>
<p>Підкритерій 8.7</p> <p>Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Чи учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП? На яких етапах?</i> <i>Що ЗВО робить для того, аби усі учасники академічної спільноти відчували змістовність свого залучення до внутрішньої системи забезпечення якості?</i> <i>Які інституційні практики підтримують в членів академічної спільноти цінність власної залученості до процесів забезпечення якості?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p>	<p>Підкритерій 8.7 передбачає оцінювання наявності чи відсутності культури якості в академічній спільноті ЗВО.</p> <p>Будь-які процедури і політики забезпечення якості будуть позбавлені змісту, якщо вони не сприймаються як корисні та належні всіма членами академічної спільноти. Власне, <i>культура якості</i> відсилає до набору спільно поділюваних цінностей і смислів, що визначають якість освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність усієї спільноти.</p> <p>Культуру якості важко описати у більш точних термінах. Її присутність має бути радше відчутною, аніж описуваною у термінах об'єктивно спостережуваних фактів.</p>

	<p><i>Змістовна залученість учасників академічної спільноти до процедур забезпечення якості ОП. Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби Результати опитування НПП та здобувачів освіти Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Які підрозділи відповідають за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти? Які повноваження вони виконують? Як взаємодіють? Чим обґрунтований такий розподіл повноважень та відповідальності?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання <i>Оптимальна реалізація ОП завдяки взаємодії структурних підрозділів у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документальне підтвердження взаємодії структурних підрозділів у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти</i> Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</p>	

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 78 із 91	

Критерій 9. Прозорість і публічність

Критерій 9 визначає вимоги щодо прозорості і публічності діяльності ЗВО. Це є запорукою публічної довіри до його діяльності та дозволяє пересвідчитися, що заклад дійсно виконує свою суспільну місію. Відкритість має також і інструментальну цінність для інформування зацікавлених сторін про ті чи інші аспекти освітнього процесу.

Підкритерії:

9.1. *Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.*

9.2. *Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.*

9.3. *Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.*

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 9.1</p> <p>Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Чи визначені правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу? Чи вони є чіткими та зрозумілими? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Наявність документів, якими регулюються права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, їх прозорість та доступність, обізнаність з ними учасників освітнього процесу за ОП</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Статут</i></p>	<p>Підкритерій 9.1 вимагає наявності чітких і зрозумілих правил щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу.</p> <p>Правила, на які посилається цей підкритерій, охоплюють усі типи внутрішніх (локальних) нормативно-правових актів, що діють у ЗВО. Ці акти мають бути легкодоступними для тих, чий права та обов'язки вони регулюють.</p> <p>Загалом, підкритерій 9.1 побудований подібно до аналогічних критеріїв щодо правил, які регулюють окремі аспекти освітнього процесу (підкритерії 3.3, 3.4, 5.3, 7.6). У контексті цього підкритерію експертна група має оцінити якість самих правил (їх чіткість, зрозумілість, доступність), так і практику їх застосування у межах ОП.</p>

	<p><i>Правила внутрішнього розпорядку</i> <i>Контракт здобувача вищої освіти</i> <i>Документи про організацію навчального процесу та посилання на них на сайті ЗВО</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 9.2 Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки</p>	<p><i>Адреса сторінки</i></p>	<p>Підкритерій 9.2 вимагає від ЗВО оприлюднювати для громадського обговорення проекти ОП та змін до них у відкритому доступі не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, а також таблицю пропозицій протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення. Ця вимога є потрібною задля того, аби гарантувати можливість стейкхолдерів подати свої пропозиції та зауваження до відповідних проектів.</p>
<p>Підкритерій 9.3 Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)</p>	<p><i>Посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)</i></p>	<p>Підкритерій 9.3 стосується оприлюднення на веб-сайті ЗВО інформації про ОП. Як правило, на сайті має бути оприлюднена сама програма (її опис та зміст), а також описи та силабуси (робочі програми) усіх освітніх компонентів, включених до неї. Обсяг інформації, що оприлюднюється, має бути достатнім для того, аби забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою. Відсутність будь-яких оприлюднених відомостей на сайті</p>

або наявність неповної, суперечливої чи недостовірної інформації є недоліком у контексті відповідності Критерію 9.

Слід зауважити, що вимоги Критерію 9 застосовуються з урахуванням норм законодавства щодо використання інформації з обмеженим доступом.

Такою інформацією, відповідно до частини першої статті 21 Закону України «Про інформацію», є конфіденційна, таємна та службова.

Конфіденційною інформацією про особу є інформація про її особисте та сімейне життя (див. Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 р. № 2-рп/2012). Водночас, інформація, яка стосується здійснення певними фізичними особами розпорядчих функцій у ЗВО, як правило, не стосується їх особистого чи сімейного життя. Тому наявність у документах ЗВО такої інформації не є підставою для автоматичного віднесення її до конфіденційної.

Порядок віднесення інформації до службової та таємної визначається законодавством.

Частиною п'ятою статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» передбачено, що не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.

Отже, інформація щодо використання державними і комунальними ЗВО бюджетних коштів, державного або комунального майна не може бути обмежена в доступі.

Слід зауважити, що обмеженню підлягає інформація, а не документ. Тому якщо ЗВО має обов'язок оприлюднювати певний документ, однак він містить інформацію з обмеженим доступом, ЗВО публікує такий документ за винятком інформації, доступ до якої обмежено.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 81 із 91	

Критерій 10. Навчання через дослідження

Якісна підготовка аспіранта до наукової кар'єри потребує середовища, в якому аспірант не працює сам у відірваності над власним дослідницьким проектом, а здійснює свій науковий пошук у тісній співпраці з науковим керівником (можливо, з кількома такими керівниками), із колегами дослідниками, наукові інтереси яких стосуються суміжних тем. У такому середовищі відбуваються регулярні формальні та неформальні дискусії, презентації, обговорення тощо; воно вмонтоване в світову наукову спільноту, що визначається мобільністю аспірантів, їхніми можливостями оприлюднювати і обговорювати власні наукові досягнення в публікаціях у рейтингових журналах, а також на міжнародних конференціях, семінарах тощо. Перебування аспіранта в такому середовищі забезпечить формування відповідних навичок наукового пошуку, а також презентації власних результатів досліджень широкій аудиторії.

Підкритерії:

10.1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

10.2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

10.3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

10.4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

10.5. Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

10.6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо проходження процедури акредитації освітніх програм	Шифр документа	СМЯ НАУ МР 06.31 (01) – 01 – 2021
		Стор. 82 із 91	

Питання до підкритеріїв при заповненні відомостей самооцінювання	Інформація для підготовки відомостей самооцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
<p>Підкритерій 10.1</p> <p>Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)</p>	<p>Уточнювальні питання</p> <p><i>Яким чином дисципліни зі спеціальності ОП відповідають науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)?</i></p> <p><i>Яким чином зорієнтовані на наукові інтереси аспірантів (ад'юнктів) вибірккові дисципліни?</i></p> <p><i>Яким чином освітні компоненти сприяють розвитку наукового світогляду аспірантів (ад'юнктів)?</i></p> <p><i>Яким чином забезпечується належний рівень англійського академічного письма, достатній для комунікації в міжнародному науковому середовищі?</i></p> <p>Рекомендовані показники виконання</p> <p><i>Кореляція змісту освітньо-наукової програми з науковими інтересами аспірантів (ад'юнктів)</i></p> <p>Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p> <p><i>Опис ОП</i></p> <p><i>Навчальний план</i></p> <p><i>Документи та інші матеріали, що затверджують тематику наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)</i></p> <p><i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i></p> <p><i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Підкритерій 10.1 стосується змісту освітньо-наукової програми, складові якої визначаються пунктом 27 «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261. У цьому Порядку передбачено чотири складові освітньо-наукової програми, кожен з яких націлений на набуття аспірантом певних компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зі спеціальності, - із загальнонаукового (філософського) світогляду, - з блоку універсальних навичок науковця, зокрема вміння організувати і проводити навчальні заняття, писати грантові пропозиції, застосовувати інформаційні технології в дослідницькій діяльності, управління науковими проектами тощо, - володіння усною та письмовою англійською мовою. <p>Обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС з кожного блоку визначається стандартом вищої освіти або, за його відсутності, закладом вищої освіти. Повна відсутність дисциплін з певного блоку є неприйнятною. Загальний обсяг освітньої програми (усіх компонентів із усіх блоків) повинен становити 30-60 кредитів ЄКТС.</p> <p>Дисципліни зі спеціальності мають відповідати науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів). При відсутності можливості забезпечити належне викладання відповідних спеціалізованих</p>

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Уточнювальні питання

Як дисципліни зі спеціальності ОП забезпечують повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю?

Умотивуйте достатність кредитів, передбачених програмою для цього

Рекомендовані показники виконання

Забезпечення повноцінної підготовки здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби *Опис програми*

Навчальний план

Результати опитування здобувачів вищої освіти

Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

дисциплін у даному закладі вищої освіти (науковій установі), освітня програма може забезпечити частину дисциплін зі спеціальності шляхом зарахування кредитів ЄКТС, здобутих в інших закладах вищої освіти (наукових установах) у рамках договорів про навчання аспірантів та/або мобільності.

Дисципліни із загальнонаукового (філософського) блоку повинні забезпечити розуміння в аспірантів теоретичних засад наукового пошуку, розуміння галузевої структури, онтології, епістемології, методології наукових досліджень. Дисципліни цього блоку можуть викладатися в межах одного закладу вищої освіти (наукової установи) аспірантам різних освітніх програм.

Дисципліни з блоку універсальних навичок (soft skills) повинні забезпечувати повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти. Такі дисципліни можуть викладатися в межах одного закладу вищої освіти (наукової установи) спільно для аспірантів різних освітніх програм.

<p>Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як дисципліни з блоку універсальних навичок ОП забезпечують повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності за спеціальністю?</i> <i>Умотивуйте достатність кредитів, передбачених програмою для цього</i> Рекомендовані показники виконання <i>Забезпечення повноцінної підготовки здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності за спеціальністю</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Опис ОП</i> <i>Навчальний план</i> <i>Результати опитування здобувачів вищої освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Дисципліни з мовного блоку повинні забезпечувати володіння аспірантами письмовою і усною англійською на рівні не нижчому В-2, а бажано на рівні С-1. Такі дисципліни можуть викладатися в межах одного закладу вищої освіти (наукової установи) аспірантам різних освітніх програм з врахуванням специфіки галузевих відмінностей академічного письма.</p> <p>Взаємозв'язок між змістом навчання (освітньої компоненти) і тематикою досліджень здобувачів наукового ступеня доктора філософії (науковою компонентою) є обов'язковою вимогою якості освітньої програми на третьому рівні вищої освіти. У контексті цього підкритерію експертна група має оцінити дотичність (релевантність) науковим дослідженням аспірантів тих дисциплін зі спеціальності (у першу чергу), які викладаються в межах освітньої програми, а також оцінити практичну цінність дисциплін інших блоків в контексті підготовки аспірантів до професійної наукової діяльності.</p>
<p>Підкритерій 10.2</p> <p>Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямам досліджень наукових керівників</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як ЗВО забезпечує таку відповідність на етапі вступу при поданні та оцінюванні дослідницьких пропозицій?</i> <i>Чи теми наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) дотичні до напрямів досліджень наукових керівників? Чи наукові дослідження здобувачів освіти корелюють з науковими темами і програмами ЗВО?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Корелювання тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) та напрямів досліджень наукових керівників</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби</p>	<p>Підкритерій 10.2 встановлює вимогу, відповідно до якої наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) має відповідати напрямові досліджень наукових керівників. Це одна з основних вимог до якості освітньо-наукового процесу в аспірантурі, бо якщо теми, за якими проводять дослідження аспіранти не відповідають науковим інтересам їх керівників, ймовірність повноцінної підготовки аспірантів до наукової професії і якісної підготовки дисертації – мізерна. Тому в контексті цього підкритерію експертна група повинна співставити останні публікації наукових керівників з темами досліджень їх аспірантів і оцінити дотичність (релевантність) перших другим.</p>

	<p><i>Документи та інші матеріали, що затверджують тематику наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)</i> <i>Перелік публікацій наукових керівників, що засвідчують їх наукові інтереси</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	
<p>Підкритерій 10.3</p> <p>Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливість для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Якими конкретними заходами та ресурсами (зокрема, доступом до відповідного обладнання) у межах освітньо-наукової програми організаційно та матеріально забезпечуються можливості для проведення наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)?</i> <i>Яким чином апробуються результати наукові дослідження аспірантів (ад'юнктів)?</i> <i>Які є проблеми у здобувачів вищої освіти щодо проведення і апробації результатів наукових досліджень та які шляхи подолання їх плануються?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Забезпечення можливості для проведення наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) Програми конференцій, семінарів, колоквіумів Наявність публікацій</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Програми конференцій, плани роботи лабораторій, документи про фандрайзингову діяльність тощо</i> <i>Публікації</i></p>	<p>Відповідно до підкритерію 10.3 ЗВО повинен організаційно та матеріально забезпечувати можливості для виконання і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) у межах освітньо-наукової програми. Виконання цього підкритерію може бути засвідчено звітами і публікаціями з проведених спеціалізованих конференцій, семінарів, колоквіумів. Для засвідчення виконання частини підкритерію, який стосується можливості виконання наукових досліджень, експертна група повинна оцінити матеріальний стан лабораторій, обладнання тощо, на яких виконують свої дослідження аспіранти.</p>

<p>Підкритерій 10.4</p> <p>Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Як саме заклад забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю? Які заходи були проведені, які проекти реалізовані, що у них здобувачі вищої освіти ОП взяли участь, зокрема за кордоном?</i> <i>Як саме заклад забезпечує можливості для публікації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) в міжнародних академічних виданнях?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Забезпечення закладом вищої освіти долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи про академічну мобільність, програми конференцій тощо</i> <i>Закордонні публікації</i> <i>Результати опитування здобувачів освіти</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Виконання підкритерію 10.4 передбачає забезпечення ЗВО можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти. Під час зустрічей з аспірантами експертна група повинна пересвідчитись, що у них є можливості впродовж навчання взяти участь у не менше ніж одній міжнародній конференції за кордоном за своєю тематикою, що результати їх досліджень публікуються в міжнародних академічних журналах (зокрема англійською мовою) тощо.</p>
<p>Підкритерій 10.5</p> <p>Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично</p>	<p>Уточнювальні питання <i>У яких дослідницьких проектах беруть участь наукові керівники аспірантів (ад'юнктів)?</i> <i>Яким чином результати цих проектів оприлюднюються?</i> <i>У який спосіб аспіранти (ад'юнкти) залучені до цих наукових проектів?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність та результативність дослідницьких проектів, в яких беруть участь керівники і аспіранти</i></p>	<p>Підкритерій 10.5 встановлює вимогу участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються. Суть цієї вимоги – наукові керівники мають бути активними дослідниками. Тому в контексті цього підкритерію експертна група має здійснити аналіз останніх публікацій та/або звітів про впровадження результатів дослідницьких проектів наукових керівників аспірантів і пересвідчитися, що проекти, в яких задіяні ці керівники є чинними, що керівники продовжують займатися</p>

<p>впроваджуються</p>	<p><i>(ад'юнкти)</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Документи, що підтверджують участь наукових керівників у таких проектах</i> <i>Інформація про практичні результати проектів</i> <i>Публікації за результатами проектів</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>дослідницькою діяльністю, що вони залучають своїх аспірантів до цих наукових проектів.</p>
<p>Підкритерій 10.6 Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)</p>	<p>Уточнювальні питання <i>Яким чином у ЗВО реалізовані практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)?</i> <i>На яких етапах написання наукової роботи відбувається моніторинг дотримання академічної доброчесності?</i> Рекомендовані показники виконання <i>Наявність практик дотримання академічної доброчесності в науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)</i> <i>Проміжний моніторинг публікацій та доробку здобувачів вищої освіти</i> Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби <i>Кодекс академічної доброчесності</i> <i>Документи та інші матеріали, які підтверджують існування практик дотримання та популяризації академічної доброчесності</i> <i>Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!</i></p>	<p>Відповідно до підкритерію 10.6 у ЗВО наукова діяльність повинна здійснюватися доброчесно і особи, які вчинили порушення академічної доброчесності, повинні бути позбавлені можливості здійснення наукового керівництва аспірантами. Відповідно, експертна група повинна перевірити, чи наукові керівники аспірантів не були позбавлені права керувати аспірантами рішенням Комітету з етики НАЗЯВО і чи політика та заходи з популяризації академічної доброчесності, передбачена підкритерієм 5.4, поширюється на аспірантів та їх наукових керівників.</p>

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Уточнювальні питання

Чи здійснюють наукове керівництво особи, які вчинили порушення академічної доброчесності?

Які інституційні політики та процедури наявні в ЗВО, аби запобігти таким випадкам?

Чи наукові керівники аспірантів не є особами, щодо яких рішенням НАЗЯВО встановлено факт порушення академічної доброчесності?

Рекомендовані показники виконання

Відсутність можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Документи та інші матеріали, що ЗВО надає експертам в разі потреби

Кодекс академічної доброчесності

Документи та інші матеріали, які підтверджують існування практик дотримання та популяризації академічної доброчесності

Увага! Для уточнення інформації експерти можуть вимагати або ЗВО може надати необхідні документи!

Перспективи подальшого розвитку ОП

Питання при заповненні відомостей самоцінювання	Інформація для підготовки відомостей самоцінювання освітньої програми	Вимоги, підтвердження та рекомендації для формування підкритеріїв
Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?	---	---
Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?	---	---

